

KALEJDOSZKÓP KALEIDOSCOPE

„Nincs más haza, csak az anyanyelv...”

(Márai Sándor)

*a magyar kultúra
napja*

*250 éve: a madé-
fálvi veszedelem*

*nagy magyar
télben picike
tüzek*

*Don-kanyar:
földi pokol a
hómezőkön*

*75 év: Márton
Áron püspökké
szentelése*

*kortársalgó
26 költővel*

Karl Hessmert: Winterwald

corvina

MOBILE

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google play

THE LARGEST HUNGARIAN CANADIAN
COMMUNITY ADVERTISING NETWORK

416-638-3431

DOWNLOAD FREE APPLICATIONS
[WWW.CORVINADIRECTORY.CA](http://www.corvinadirectory.ca)

Mobile application

iPhone / iPad / Android

Always in your hand

Always up-to-date

Prompt dialing from application

Easy to save phone numbers

Increase your ad's value with logo,
short video of your business

Tom's Place

Established 1958

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina

M-W 10-6

Th-F 10-7

Sat 9-6

Sun 12-5

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.
Conveniently located in Kensington Market.

*Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years*

facebook.com/TomsPlaceTO

SZERKESZTŐI GONDOLATOK HELYETT

A magyar kultúra napját idén Torontóban isteni véletlen folytán egy ajándék számba menő programmal ünnepelhetjük meg: Kóka Rozália Magyar Örökség-díjas mesemondó, népdalénekes, a Népművészet Mestere és Gulyás Ferenc néprajzkutató, kulturális antropológus, népihangszer-készítő, népi hangszeres előadóművész, a Magyar Kultúra Lovagja előadásával.

Vannak emberek, akiket évek óta ismerünk, noha személyesen soha nem találkoztunk, ám amikor végre sor kerül az első kézfogásra, akkor úgy érezzük, hogy csak a tegnapi váltunk el egymástól - és folytatjuk a „beszélgetést”. Így történt Kóka Rozáliával is. Ahogy lelépett a Chicagóból Torontóba érkező autóbusról, máris tudtuk, hogy hol kell folytatnunk a valóságban soha meg nem történt társalgást. A Gyimesek váratlan üzenetet küldtek nekem, büszkélkedve az ezeréves határon álló bakterházzal, amelyet - „Tudod, hogy ki állította helyre?” „Hogyne tudnám, Deák András, akit mikós koromból ismerek és akinek a határon túli magyarok megmaradásáért folytatott áldozatos munkáját évek óta innen is figyelemmel kísérem,” és üzentek ismerősök Székelyföldről, Budapestről, Chicagóból meg New York-ból - örömeiket, bánatukat osztva meg Kóka Rozália útján, a múltból és a jelenből szóltak hozzám. A legtermészetesebben röpködtek a nevek, vidékek, emberek - és hirtelen minden a helyére került: a nótafák, a mesélő, regélő csángók, székelek, az otthonról messzire vetődött magyarok, akiket Kóka mind a szívében és a könyveiben őriz.

Ez a kultúra napi program Isten ajándéka valóban, Istené, aki megőriz és megáld minden magyart.

Danes Rózsa

TERJESSZE LAPUNKAT!

**MŰVELTSÉGE GAZDAGODIK, HA
AZ ÉSZAK-AMERIKAI MAGYAR
DIASZPÓRA EGYETLEN, KÉTNYELVŰ,
SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJJAL
KITŰNTETETT KULTURÁLIS
FOLYÓIRATÁT OLVASSA!**

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektronikus postán fogadunk el. A folyóiratban megjelenő írások tartalmaért kizárólag a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.
The opinion expressed in this publication are
not necessarily those of the publisher.

TARTALOMBÓL - CONTENTS

A magyar kultúra napja...	4
Kölcsey Ferenc: Himnusz	5
Ferenc Kölcsey: National Anthems (transl. Frank Veszely)	6
Kányádi Sándor: Csikorgó, a fagykirály	7
Weöres Sándor: Újévi köszöntő (vers)	7
Albert Ernő: 250 éve: Madéfalvi veszedelem	8
Nyirő József: Madéfalvi veszedelem (regényrészlet)	11
The Massacre at Madéfalva	13
Nagy magyar télben picike tüzek...	14
Szakály Sándor: Don-kanyar...	16
The Don River, Operation Saturn, and Disaster	18
Villányi László: A kertben	19
József Attila: Ringató	19
Dobos Marianne: Lélekben és igazságban	20
Márton Áron püspökké szentelésének 75. évfordulója	21
Bartis Ferenc: Márton Áron századik születésévében	23
Wass Albert: Mese az erdőről	25
Döbrentei Kornél: Fohász	26
Gárdonyi Géza: A cinege	27
„a koldus magyar irodalom, létezésünk lényege...”	28
Serfőző Simon: Csak ami érték (vers)	29
Bozók Ferenc: Kagyló, Sírvers, Vércseppek, Naphimnusz	30
Iancu Laura: Tavaszodik, Mise (versek)	30
Véghelyi Balázs: Értünk szól a harang (vers)	31
Marczinka Csaba: Öreg béka ősszel (vers)	31
Novák Valentin: Vidd át! (vers)	32
Zalán Tibor: Bocsánat-vers (vers)	32
Kóka Rozália gyűjtése: Mátyás király okos felesége (mese)	33

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$65.00/year; Foreign: US\$75.00/year

Publisher: **Kaleidoscope Publishing**

Elnök - **Telch György-George** - President

Főszerkesztő - **Telch-Dancs Rózsa** - Editor-in-Chief

Szerkesztés, fordítás - **Turóczy Tamás** - Editor, Translator

Terjesztés - **Turóczy Katalin** - Subscription

Munkatársak: Bácsalmási István, Kaslik Péter,

Miska János, Sándor Mary, Veszely Ferenc

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: rozsadancs@yahoo.ca

Copyright © Kaleidoscope Publishing

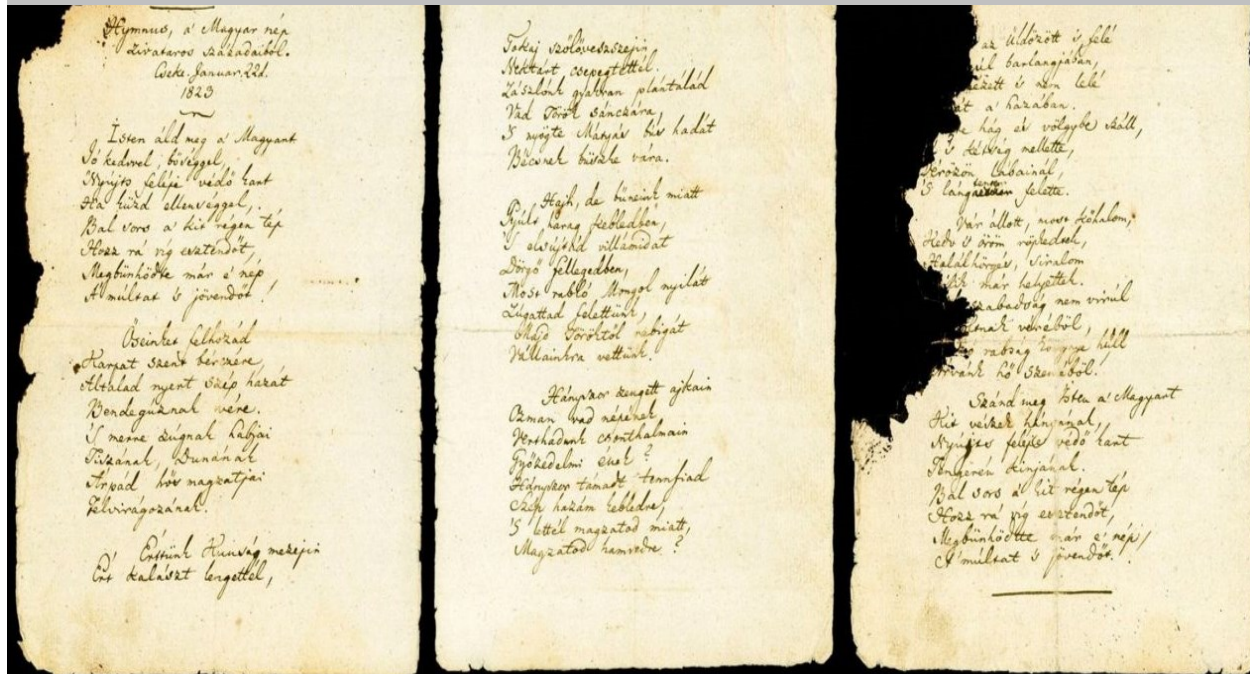
No part of this publication may be reproduced by electronic means, photocopying or otherwise, without written permission from the publisher, excepting brief quotes for the purpose of review

***KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy**

Lexikona helyesírását követi

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA - 2014. JANUÁR 22. - A HIMNUSZUNK SZÜLETÉSNAPIJA

Január 22. napja 1989 óta a magyar kultúráé. Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon fejezte be - "a magyar nép zivataros századaiból" vett példákra épített költeményét - a Himnuszt.

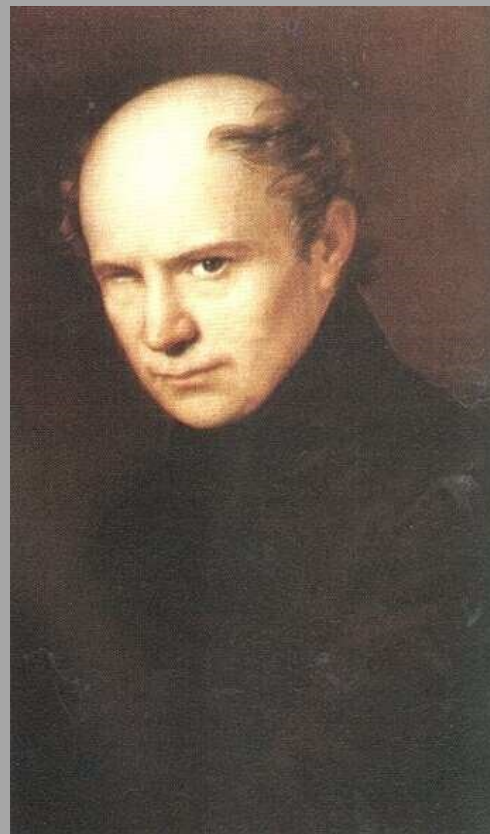
HIMNUSZ
KÖLCSEY Ferenc (1790 - 1823) ERKEL Ferenc (1810 - 1893)

Andante religioso $\text{♩} = 60$

Is - ten áldd meg a ma - gyart jó kedv - vel, bí -

A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepeljük meg január 22-én, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a Himnuszt.

Kölcsey műve előtt a katolikus magyarság néphimnusza a Boldogasszony Anyánk és az Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga kezdetű ének, míg a református magyarságé a Tebenned bízunk, elejétől fogva (90. Zsoltár) volt. Népszerű volt – a hatóságok által többször betiltott – ún. Rákóczi-nóta is. Ez utóbbit Hector Berlioz és Liszt Ferenc is megzenésítette.

Einsle Antal olajfestménye Kölcsey Ferencről

KÖLCSEY FERENC

HIMNUSZ

A MAGYAR NÉP ZIVATAROS
SZÁZADAIBÓL

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bércére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
S merre zúgnak hajjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágozának.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsújtád villámídat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyílát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött, s felé
Kard nyúlt barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját e hazában,
Bércre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger fölette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virul
A holtnak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvák hó szeméből!

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt

Részletek Feszty Árpád A magyarok bejövetele c. panorámaképéből

FERENC KÖLCSEY

NATIONAL ANTHEMS

God bless the Hungarian,
 With spirit and plenty,
 Extend him protecting arm
 When struggles emnity!
 Whom ill fate so long have rent,
 Bring on him merry year,
 This people, past and present,
 Atoned their past, future.

You've brought in our ancestors
 Through cragged Carpathians,
 Much spilled blood of conquerors
 Well paid for our homelands.
 Where the Tisza's and Danube's
 Stirred waters gently flow
 Sons of Árpád multiplied
 A thousand years ago.

Waves of ripened wheat greets us
 On our fertile plains,
 Dripping nectars gave to us
 Your grapes on Tokay's hills.
 Our flags you have planted oft
 On ramparts of the Turk,
 King Mathias raised aloft
 Flags to Vienna's irk.

Ah, but angered by our sins,
 Your wrath we did evoke,
 Midst thundrous heavenly dins
 Your lightning us thus stroke:
 Thieving Mongols' swift arrows
 Were buzzing overhead,
 Turkish yoke added sorrows
 To generations' dread.

How many times Turkish foes
 Sang songs of victory
 Over fallen armies' bones,
 In their wild extasy!
 How often at your son's hands

Our country would suffer,
 The pursuit of selfish ends
 Would end the pursuer?

Hid the refugee, toward
 Him only the sword reached,
 In his home the homeless ward
 For his own homeland searched.
 To craig climb, valley descend,
 Doubt, worry beside him –
 Pools of blood his feet ascend,
 Seas of flames above him.

Castle stood, now rubble heap,
 Cheer, happiness took flight –
 Death rattle and wailing weep
 Heard instead in dark nights.
 Ah, freedom will not blossom
 From spilled blood of the dead,
 Fervent tears of orphaned son
 Fall on the enslaved's head.

God, pity Hungarians,
 Danger-tossed once again,
 Extend to them guarding arms
 On the sea of their pain!
 Whom ill fate so long have rent,
 Bring on him merry year:
 This people, past and present,
 Atoned their past, future.

Transl. by Frank Veszely, Kamloops, May 6, 2008

KÁNYÁDI SÁNDOR

CSIKORGÓ, A FAGYKIRÁLY

Csikorgó, a fagykirály nagyon szigorú uralkodó lehetett a maga idejében. Átkozták is eleget az alattvalói. Egy darabig még örültek is neki, kivált a szücsök s a csizmadiák, mert úgy ellátta őket munkával, hogy ki sem látszottak belőle. Örültek a gyerekek is persze, mert kedvükre szánkázhattak, korcsolyázhattak a ropogós havon s a fényes jégen. De hát nem csak szücsökből, vargákból áll a világ, nem csak szánkázásból, csúszkálásból az élet. Elkezdtek gondolkodni az alattvalók, hogy Csikorgó uralmának miképpen vethetnének véget.

Fújták a körmüket erősen, s toporogtak. De hiába. Fűtöttek, pipáltak. De csak nem akart vége lenni fagykirály rettentő uralmának. - Üzenni kéne a fecskéknek – vélte egy bölcs öreg, aki még emlékezetében tartotta a fecskéket.

- A fecskék jóban vannak a nappal, ha megjöhetnek, a napot is elhoznák magukkal.

Hogy s hogy nem, sikerült is üzenni a fecskéknek. El is jött nemsokára egy villás farkú, fecsegő madárka. Cikázott erre-arra a befagyott folyók, tavak felett. De majdnem rossz vége lett a kirándulásnak. Alighogy rálibbent a zúzmarás telefondrótra, dermedten földre koppant. Még szerencse, hogy valaki kézbe kapta, s a markában életre melengette.

- Egy fecske nem csinál tavaszt – csikorogta Fagykirály kárörvendve. S olyan fagyot lehelt a környékre, hogy még a farkasok is üvöltöttek kínjukban. (Innen származik az a mondás a farkasordító hidegről.)

- Nem bizony, egy fecske nem csinál tavaszt – szomorodtak el a vacogó, topogó, körmüket fújó alattvalók.

- Nem is csinálhat, mert túl alacsonyan száll – mondta egy másik öreg. - Olyan követ kellene, aki nemcsak fecseg-ficseg, rovarászat, de ereje, hatalma van a dalának. S van bátorsága átfúrni magát a jeges felhőkön, föl a naphoz.

- Azt mondom én – folytatta a bölcs –, szerezzünk egy pacsirtát.

- Ugyan már, az még a fecskénél is kisebb! – vetette ellen az az öreg, aki fecskéért üzent volt.

- Többet ér az egy sereg fecskénél. Majd meglátjátok.

Mit volt mit tenni, beleegyeztek.

- Jöjjön a pacsirta.

Meg is érkezett nemsokára. S azon nyomban föl is parittyázta magát a magasba. Visszhangzott énekétől a jeges égbolt. És meg is repedt egy tenyérszerű helyen. A résen meg besütött a napsugár.

Megszeppent erre Csikorgó, a fagykirály. Próbálta betömni a rést, de hiába. Visszacsurgott a tömés a nyakába. S a lába alatt meg elkezdett kásásodni a hó, ripegett-ropogott a tavak, patakok, folyók hátán a jég. Csermelyek cincogtak, jégcsapok, csatornák csordultak. Csikorgó meg szedte az irháját, s inalt a dombok-hegyek, a havasok irányába.

Ott ül a magas bérceken örökös számkivetésben, s csak akkor látogat el régi birodalmába, amikor a pacsirta szabadságra megy. Olyankor aztán hetvenkedik, legénykedik, gorombáskodik, kitombolja magát, de már közel sem olyan kegyetlen, mint annak előtte. Rá sem hederít senki. Még örülnek is neki. Kivált a szücsök s a csizmadiák, no meg a gyerekek is. Mosolyogva fújják a körmüket, mert tudják, hogy a pacsirta jövetelének már a hírére is Csikorgó szedi a sátorfáját, mert irtózik a magas kék égtől, de kiváltképp a pacsirta gyönyörű énekétől.

WEÖRES SÁNDOR

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ

Pulyka melle, malac körme
liba lába, csöre –
Mit kívánjak mindnyájunknak
az új esztendőre?
Tiszta ötös bizonyítványt,
tisztá nyakat, mancsot
nyárra labdát, fürdőruhát,
télre jó bakancsot.
Tavasza sok rigófüttyöt,
hóvirág harangját,
őszre fehér új kenyeret,
diót, szőlőt, almát.
A fiúknak pléh harisnyát,
ördögőr nadrágot,
a lányoknak tút és cernát,
ha mégis kívásvott.
Hétköznapra erőt, munkát,
ünnepre paradét,
kéményfüstben disznósonkát,
zsebbe csokoládét.
Trombitázó, harsonázó,
gurgulázó géjét,
vedd az éneket a szádba,
ne ceruza végét.
Teljék be a kívánságunk,
mint vízzel a teknő,
mint negyvennyolc kecske lába
százkilencvenkettő.

ALBERT ERNŐ

250 ÉVE: MADÉFALVI VESZEDELEM

1764. január 7-én a Habsburg Birodalom katonái a pirkadat előtti éjszakában Madéfalvát körülvették, majd rátámadtak az ott összegyűlt székelyekre, s a vérengzés során oly mély sebet vágtak a székelység testén, amelyet azóta is az idő múlásával gyógyítgatunk, de sajnását mindmáig, 250 esztendő után is érezzük. A kijelölt sorozóbizottság elől, a megalázó feltételek miatt, a felcsíkiak már karácsony harmadnapján több százan a Szépvíz melletti Szalonka-völgyébe vonultak – tiltakozva a hatalom önkénye ellen. A téli hidegben azon tanácskoztak, hogyan akadályozhatják meg szabadságuk és önállóságuk eltiprását.

Az egyik beadványban ilyen mondatok olvashatók: az idegen nagyszámú katonaság gyakran erőszakos foglalásba, üldözésbe kezdett, a székelység korábbi jogait eltapossák. Világosan látják célkitűzéseiket is: „Nem ismeretlenek előttünk azon törekvés veszélyei, melyekkel idegen országra kibujdosásra mintegy előkészítettünk; vesszük észre azon körülöttünk összevont és katonailag

rendezett erős fegyveres csapatokat, melyek nem egyébért hozattak be lassanként, de minduntalan vidékünkre, minthogy alkalmas pillanatban, midőn nem is véljük, egy üdvtelen jeladásra, mintegy csatajelre, mi, szerencsétlen áldozatok meghódítva, fogságra jussunk”.

Ebben a beadványban írtak arról is, hogy „jogainktól és kiváltságainktól megfosztva, vadakként ártatlanul lelővettünk, utánunk következő utódaink szomorú emlékezők közt” tartják majd számon a történeteket.

Másik beadványban azt írták: „őfelsége önkéntes katonákat akar”, de a bizottság az erőszakhoz folyamodott, amikor a „székely vérrel szerzett kiváltságokat és ősi nemesi szabadságait” erővel elvenni és megsemmisíteni akarják, de a királynő „anyai nagy kegyelmére” számítanak.

Amikor január 4-én a háromszékiek mintegy 700-an a Szépvíz melletti Szalonka-völgyébe érkeztek, közös tanácskozásuk eredménye az volt, hogy a téli hidegben a kilencnapos erdőn tartózkodás nem vezetett eredményhez, a bizottság továbbra is a katonai eskü letételét követeli, ezért 5-én Madéfalvára vonulnak mindannyian, akiknek száma már mintegy 2500-ra növekedett. Vízkereszt ünnepén közölték a bizottsággal, hogy 7-én reggel nyújtják át beadványukat. A bizottság viszont azt követelte, hogy oszoljanak szét. A lakosokat figyelmeztette, hogy senki idegent ne fogadjon lakásába, a háromszékiek pedig azonnal térjenek haza.

A Madéfalván történtek azért is sokszorosan fájdalmasak, mert az osztrák hatalom hozzájuk hű magyar vezetőkkel hajtatta végre a vérontást. Amikor Bucow egymást követően kudarcot vallott, a panaszok viszont sokasodtak, a királynő felmentette őt, új bizottságot alakított, amelynek minden tagja a hatalomhoz hű magyar volt, így a nép nyelven szólhattak az előkészületek során. Az új bizottság elnökének Gyalakuti gróf Lázár Jánost nevezték ki, akinek családja a szárhegyi Lázárok egyik kiszakadt ága.

Kinevezésekor 60 éves. Segesváron született, a nagyenyedi kollégiumban tanult. Külföldi tanulmányai során klasszikus műveltségre tett szert. Annyira elsajátította a latin nyelvet, hogy versei egy részét latinul írta. Hazatérte után a bécsi udvar szolgálatába állt. A bizottságba nevezték ki gróf Bethlen Miklós főkormányzéki tanácsost is. Harmadik tagnak báró Siskovics Józsefet jelölték. Szegedi magyar családból származott, apja a város szenátora volt. Fiatalon önként jelentkezett katonának. Kinevezésekor már altábornagy, kitüntették a Mária Terézia katonai lovagrend középkeresztjével is.

Amikor a székelyek tehát Madéfalván tartózkodtak, és január 7-én Taplocára akartak vonulni beadványuk átadására, a bizottság gyorsan határozott: meg kell akadályozni az ellenállást. Január 6-án este Siskovics altábornagy érkezettnek látta az időt a fegyveres beavatkozásra. Úgy döntött, sürgeti a bizottság egységes döntését a székelyek szétveréséhez, vagyis a hajnali támadást. Bethlen Miklós az első perctől ellenezte ezt a törekvést. Úgy vélte: a fegyveres támadás sok ember életét követeli. Ártatlanok is áldozatul esnek. A kialakult ellentét, az ellenállás feloldható tárgyalásos úton. Az elmúlt nyáron már tapasztalta, amikor Háromszéken a lázadókkal eredményesen tudott tárgyalni, sikeresen csillapította le a zendülést. Siskovics tehát határozottan akarta, sőt, követelte a támadást, Bethlen Miklós érvekkel utasította vissza, így a háromtagú bizottságban a többségi döntés az elnökre, Lázár Jánosra várt. Határozottan Siskovics követelése mellé csatlakozott.

A döntés megszületett, Siskovics azonnal megkezdte a támadás előkészítését. Caratot bízta meg a katonai alakulatok vezetésével. Éjjel 3 órakor Taplocáról Madéfalvára indult a korábban Brassóból kivezényelt Okelli-ezred mintegy 1000 katonája. Vonultatták a Trautmansdorf-ezred 300 vértését s még a Kálnoky-huszárokból is 50 katonát. Körülvették Madéfalvát, és 4 órakor megkezdtek a támadást. Parancsba adták, hogy öljk meg, aki ellenáll, a menekülőket sebesítsék meg. Ha szervezett ellenállást

tapasztalnak, gyűjtsák fel a falut. Külön is figyelmeztették a katonákat: keressék a háromszékieket, velük azonnal végezzenek, mert a felszólítás ellenére sem tértek haza. A támadáshoz a jelt az első ágyúszótól várták. Eldördülésekor minden oldalról egyszerre támadtak a falura. Gyűjtogatni kezdték a házakat. A békésen alvó lakosok látva a felgyújtott házak lángját, hallva a puskalövéseket és a kétségbeesett kiáltásokat, a férfiak mellett asszonyok, gyermekek az utcákra vonultak, vagy a falu határába menekültek, remélve, ott életben maradhatnak. De mind a falu között, mind a határában katonák fegyvereibe ütköztek. Verték, ütötték, bárkit bárhol találtak. A menekülők legtöbbször a Csíki-havasok irányába vette útját, mivel azt remélték: odáig eljutva biztosabb menedéket találnak. Ha szükségét látják, viszonylag könnyen átjuthatnak Moldvába, esetleg más hazai vidékre. De a katonák itt is kellő számban jelen voltak, erőszakkal akadályozták meg a menekülést. Feljegyezték, hogy több helyen hangosan keresték a háromszékieket. Mivel ők segítségre számítottak, arra igyekeztek, de levágták őket.

Balló István, a somlyói scola tanára később így jellemezte az akkor történeteket: „Toll nem tudná leírni azt az öldöklést, melyet a katonaság rendezett a felgyújtott házak lángja mellett. Vargaszeg majdnem teljesen leégett, a falu utcáit s a Vargaszeg körüli mezőt az elesettek s a jajgató sebesültek töltötték meg”. Ekkor jellemezték úgy Madéfalva határát, hogy „a halál völgye”. S a menekülőkről írták: „Akiket végzetük életben hagyott ez időre, mint hajtóvadászaton az ebek előtt a vadak: úgy kellett ezeknek, még a sebesülteknek is menniök a vasas németek előtt le a csíkszeredai Mikóféle várba fogságra. Barmaival is jobban, szelídebben bánik a becsületes ember, mint az idegen katonák bántak ekkor a védtelen székelyekkel.”

A halottak és sebesültek pontos száma mindmáig titokban maradt. Kezdetben arról írtak, hogy a halottakat nem tudták megszámlálni, mivel

közülük sokat a hozzátartozók elszállítottak.

Az első hivatalosnak mondható iratot a katonák készítették, majd Siskovics küldte az Udvarba. Ebben 88 halotról, 59 sebesültről írtak.

A későbbiek során különböző számításokkal hol kevesebb halottat, sebesültet állapítottak meg, hol 400–500 halottat közöltek, sebesültet pedig 1000-et. Utóbb hivatalosan is 200 halotról írtak.

Az 1905-ben adakozásból, rendezvényekből összegyűlt összeggel méltó emlékművet állított az utókor a „Csík és háromszéki 200 székely vértanú emlékére, kik az ősi szabadságért vértettek el”. Ennyit temettek el az emlékekkel megjelölt közös sírhelyre.

De folytassuk a közleményeket a madéfalvi veszedelem idejéről szóló védekező, félrevezető, a bűnös emberek kapkodó, ellentmondó magyarázataival. Carato nyomban azt írta: „a házak ablakaiból is puskáztak kifelé, kénytelen volt erőszakot és fegyvert alkalmazni ellenük, és tüzet vetvén a házak fedelére, a falu harmadrészét felégetni”. Siskovics már két nap múlva azt jelentette a Bécsi Udvarnak: mintegy 2000 fős tömeg készült megtámadni a bizottságot, ezért kellett fegyveresen fordulni ellenük. Mivel felénél többnek tüzelő fegyvere volt, ezért nem engedhette, hogy mindannyian a bizottság elé járuljanak beadványuk átadásához, de felkészült, hogy akár ágyúkkal is visszaüzi őket. A vádak között azt is említette, hogy a székelyek lázító és fenyegető, támadásra buzdító beszédeket tartottak, s azt határozták, hogy Madéfalvára várják más vidékekről is a székelyeket. Ekkor kénytelenek voltak úgy határozni, hogy az esetleges felkelés megelőzéséért január 7-én éjjel szétverik az összegyűlteket. Olyan vádak is elhangzottak, amelyek szerint a bizottságot védő katonaság került volna veszélybe, ha nem intézkednek időben. Buccow, akit a királynő eltávolított a határőrséget szervező első bizottságból, de 1763. október 14-én visszahelyezett Erdély főkormányzójának, Szebenben képezegette

úgy nyilatkozott: azért is szét kellett verni a Madéfalván összegyűlt székelyeket, mert Háromszékről 3000 lovas, Udvarhelyről 4000 gyalogos érkezését várták.

Siskovics is továbbfolytatta jelentését: támadásukat az is szükségessé tette, hogy a faluból kifelé haladva a székelyek tüzelni kezdtek a katonákra, ezért csupán védekezésből Carato „kénytelen volt a falut felgyújtani, és csaknem felét leégetni”. Csak ezután támadtak az összegyűltekre, gyorsan szétugrasztották őket, kik közül sokan elmenekültek vagy kegyelmet kértek. Egyik részletben a háromszékiekről írt: a katonák a rájuk támadó székelyeket „szétugrasztották úgy, hogy főképp a háromszékiek, akik menekültek, véres fővel futottak még aznap haza Alcsíkon keresztül”. Siskovics úgy is fogalmazott: 8000 katonáért akár 2000-et is fel lehet áldozni, vagyis 8000 erőszakkal besorozott határőr az Udvar szolgálatában megérdemli a nagyszámú áldozatot. A fentieknél még meglepőbb a humanista műveltségű gróf, a bizottság elnöke szinte hihetetlennek tűnő nyilatkozata. A gyászos napokban, a kegyetlen pusztítást, gyilkolást követően, amikor még Madéfalva határában keresték és gyűjtötték össze a halottakat, január 9-én Erdély püspökének, Bajtai Antalnak ilyen sort írt:

Castigata se Ditlo sICVLorVM
(A székelyek megbüntetett támadása). Lázár János latin nyelvű verset is küldött a püspöknek, amelyről úgy vélekedett, hogy nem gyönyörködtetés végett, hanem szerény emlékként született. Magyar fordítása:

*Kik a fejedelem fegyverétől vonakodtak
Csíkmadéfalva tüzzel felgyújtottak,
A háromszéki nép alja és sepredéke
Velök csatlakozván, levágotott vagy
elfogatott Január 7-én napkeltekor
Másoknak az engedelmességre örök
például,*

Hogy megtudják, hogy fejedelmet büntetlen bántani nem lehet.

Ekkor készült még egy rövid szó **SICVLICIDIVM**, melynek szerzője ismeretlen maradt. Megfelel a kronosztichon

követelményének, az emlékezetes esemény vagy évszám megőrzésének. A fenti és a mostani kiemelt betűkből könnyen kikerekedik az emlékezetes esemény évszáma: **MDCCLVVIII**.

A püspök a gróf levelére válaszolva közölte, hogy a bizottság igazságosan és szükségszerűen járt el, amikor az összegyűlt székelyek ellen felfegyverzett katonasággal tulajdonképpen „halaszthatatlan kötelességét teljesítette”.

Örök emlékként maradt meg a göggel, dolyffel, megalázással, a fegyveres erőt mutogató hatalom erőszakosságával és beképzeltségével elhangzott mondat. Siskovics, aki tulajdonképpen sürgette és levelezte a madéfalvi veszedelmet, és látta a nagyszámú halottat és sebesültet, 1764. március 24-én, amikor Köhalm-ban találkozott az odaérkező bűn-fenyítő bizottsággal, így nyilvánult meg:

„A székely népen, hogy egészséges maradjon, minden évszázadban egyszer eret kell vágni. Ebben az évszázadban [ő], Siskovics megtette”.

2014. január 4., szombat: *História Háromszék*

NYIRŐ JÓZSEF

MADÉFALVI VESZEDELEM

(részlet)

Soha ilyen szép tavaszra nem ébredt Erdély, a félelmes föld. Egyetlen éccaka bomlott ki Szebenben is a sok virág, fű, zöld levél a fákból. A fogarasi havasok, a Hohe Rinne csúcsa elveszett a nap tüzének szédületében és a virágor-felhőknek színes derengésében kápráztak a zegzúgos, salétromos, vén szász házak, s a Jungerwald, a Goldtal örömben megfutamodott fái bokáig álltak a szépségben, a várfalak szürke kövei felvidultak, az őrtorony strázsái mosolyogva minden pillanatban odakiáltották a Grosser Ringen hullámzó szerelmes fiúknak, pirosra érett orcájú, kacagó fruskáknak: - "Juhhé!... Hollarijuhhé!"...

Néha kis csoportok állottak meg a Bruckenthal-ház ablakai alatt és pattogó dalocskákkal csalták az ablakhoz kedvencüket, az új bárónét és addig nem nyugodtak, míg a nyúlánk, szöke szép asszony néhány szál virágot nem dobott közibük. A tér fekete volt a hullámzó tömegtől. A főkormányiszéki palota előtt órák óta rendületlenül állottak a komoly szász polgárok és céhek szerint elosztva várták, hogy vége legyen az ünnepélyes szertartásnak, amellyel beiktatják a tartományi kormányzói székbe a százok nagy fiát, a báróvá emelt Bruckenthal Sámuel. Minden szónál óvatosan körülnézve, titkolózva, széles nemezkalapjuk alatt megbújva beszélgettek. Minden porcikájuk remegett az örömtől, de azért fegyelmezetten, csak felszájjal hunyorgattak oda egymásnak:

- Mától kezdve mi vagyunk az urak Erdélyben!

A szemek felszíkrtak, az atyafiak boldogan terültek szét, az egyik hórihorgas atyamester felkurjantott:

- Ideje volt!

- Elment az esze, Herr Möringer!, - néztek rá rosszalólag a többiek. - Nem látja, hogy idegenek jönnek?

Tagbaszakadt férfi és egy csórészájú, papforma került a kormányiszék kapuja elé, de az őt útjokat állotta. Nem lehet az ünnepséget senkinek megzavarni.

- Én csíkszéki Lázár Imre vagyok, a fogalmazó úr édes bátyja! - erőltette a dolgot a vállas, kemény ember, de a strázsza félrehárította az útból, mert már jöttek is az urak. Elöl Buccow, a főgenerális, a teljhatalmú királyi biztos, mellette a püspök, Bajtai uram, balján az új kancellár, utánuk a tanácsos urak magyarok, százok vegyesen.

A két székely a falhoz szorult. A tömeg kiegyenesedett, a hórihorgas Möringer intett és kurtán,

pontosan felharsant háromszor a "Hoch!". Azzal félrevonultak, hogy a hintók előállhassanak.

A nagy urak mögött, a sor végén ott ünnepélyesedtek a főkormányiszéki tisztviselők: jegyzők, titoknok, aktuárius, fogalmazók, irnokok és más vékonytekintélyű uracskák. Egyikükre rákurjantott a csóreszájú, papformájú jövevény:

- Szerusz, Lázár Pista!

A megszólított kedvetlenül vált ki a sorból.

- Ti vagytok?... Ejnye, be rosszkor jöttetek!

- Miért? - sötétedett el a bátyja. - No szépen fogadsz!

- Nem azért! - vörösödött a legény. - De éppen most lesz a tisztelgés az új kancellárnál. Oda kell mennem! Nem maradhatok el!... Nagy baj volna, ha nem hoffiroznék az új kancellár előtt! Nem is jó reá gondolni!... Ti addig tegyétek kényelembe magotokat a szálláson, vagy várjatok meg itt fent a szobámban!... Úgy-e nem haragusztok!

A papforma végigítelte a legényt és csalódottan társához fordult:

- Mehetünk haza Csíkba, te Emri!

Társa ráfűrkészett a zavart, díszbe vágott fiura és ő is leejtette súlyos fejét.

- Igazad van, Péter!

A hintók elgördültek, mégegyszer felcsattant a "Heil!", de utána mintha elvágták volna a százok száját, néma elképedés és harag morajlott végig a tömegben. A három székely is odanézett és látta, hogy a magyar urak hintói tüntetőleg tovább robognak, nem állanak meg az új kancellár háza előtt. Herr Möringer utánuk rázta az öklét:

- Verfluchte Banda!... Arcul ütötték a száz nemzetet!

A tömeg nem szólott semmit, csak fekete arccal, némán szétoszlott. Olyan fenyegető volt ez a némaság, hogy a három székely belerázkódott. Lázár Imre megvetőleg odahajította öccsének: - "No, a magyar urak bő helyet hagyának neked a hoffirozásra!" - és azzal faképnél hagyta.

- Ne felejsz itt, Emri! - rugtatott utána a pap is.

A megszégyenített fiú sóhajtott és elszédelt az ünneplő, hódoló urak nyomába.

A pap valahogy megjuhászította felindult társát.

- Te most jere velem!

- Hová?

- Csak ide fel a palotába, Kemény László gubernátor úrhoz!... Hiszen hírt kitudni jöttünk!

- Akkora úrhoz? - vonakodott a másik.

- Jere csak! - vonszolta magával a pap. - Nem akkora úr az már!

Fialélek se volt, kitől megkérdezzék, merre kanyarodjanak a széles folyosón, de nem is kellett,

mert jól ismerte a pap a járást a palotában, de még ő is meglepődött, mikor látta, hogy a vaspántos cserfa ajtó elől is elszökött a hajdú csuda látni.

Inkább csak próbából taszított egyet az ajtón a pap, de szinte a föld alá süllyedtek, mikor látják, hogy a trónusszerű stallumból emelkedik eléjük a gubernátor.

- Mit keresnek itt kendtek?

A pap kinyögte, hogy ő Zöld Péter volna, a csíkszentléleki plébános, veleálló társa pedig nemes Lázár Imre úr, a szék jegyzője, a fogalmazó bátyja-ura. Éppen csak kicsit csudálkozni akartak a palotában és eszük ágában se volt, hogy a kegyelmes urat itt találják, de gráciáját kérik, mert megvallva őszintén, valami istálnivalójuk is volna...

- Akkor rossz ajtón jöttök be, - kacagott fel keserűen Erdély ura, - mert én már se nem kapok, se nem adhatok senkinek se gráciát! Halott ember vagyok én már, fiaim, akit holnap búcsúztatnak!... És éppen a székelyek miatt...

Az eleveneszű pap mindjárt tudta, hogyan kell hozzáérni a fájó sebhez, hogy igazat jajgasson.

- Nagy jó urunk, egyetlen oltalmunk! - tárta szét magát alázatosan a gubernátor előtt. - Egy életem, egy halálom, de én ápertén bevallom, hogy mi fűrkészni jöttünk. Sok rossz hír jár arra felénk, hogy a felséges királyné felakarja állítani a szélybeli katonaságot a székelyekből is és meg akarják fosztani régi szabadságától a nemes székely nemzetet. Igaz volna mindez?... Igaz volna, hogy Kegyelmes uramnak azért kell nyugdíjba mennie, mert a székely határőrség szervezését a rendek megkérdezése nélkül nem helyeselte és nem akarta kezét kinyújtani ősi jogaink és régi kiváltságaink lerontásához?... Igaz volna, hogy Buccow generális és az új kancellár együtt azért járták meg Bécset, hogy elhozzák onnan a mi szemfedőnket is?... Hogy ezért nevezték ki a generálist a főkormányiszék elnökévé?

A nagyúr tétovázott, veséig belenézett a két emberbe; de a pap összefogta előtte a kezét:

- Az Istenre kérjük, bátran szóljon előttünk, kegyelmes urunk! A sorsunk, a jövődönk függ attól, hogy igazat tudjunk!

A bukott kormányzó sajnálta megölni a pap szavaiból kicsengő kicsi reménységet, de meg kellett tennie. Keményen végignézte a két embert, s megdönthetetlen, egyenes szóval kimondta:

- Igaz!

A székelyek magukba roskadtak, mintha fejszével sújtotta volna le. Aztán némán kitámolyogtak az ajtón.

A gubernátor úr is visszazökkent a székre, az előtte kiterített felséges írásra, melyben a szentséges

királyné közli vele, hogy ha önként nem távozik helyéről, "absque omni, vel remunerationis, vel gratiae regiae mentione jubilálatik és tiltatik, hogy se titkon, se nyilván Ófelsége szolgálatát ne impedálja"...

Palotája ünnepi termében fogadta az új kancellár a tisztelgéseket. Szépmivű viaszgyertyák égtek az ezüst tartókban, luszterek, vastagok és cseppentett-fehérek, mint egy ártatlan gyermek kezenele, szikrázott a sok ezüst mindenütt és a nehéz, intarziás szekrények tiszta ragyogásán meglátszott a lehelet is. A feje se mozdult az új kancellárnak, mikor számba vette vendégeit, de egyetlen futó pillantással meglátott mindent és mindenkit. Tudatos, higgadt, sima és szerény maradt mindvégig. Az ész és önuralom művésze. Az örömtől elterebélyesedett szászokat keze titkos szorításával kapcsolta méginkább magához. Buccow, az új királyi biztos mereven állott mellette, mint a bálvány és gögösen sújtott le a szemével a kis magyar tisztviselőkre, kik szerényen félrehúzódva vártak sorsukra, mint megtúrt idegenek. Lázár Istvánnak még a szája széle is elfehéredett a dühtől és átkozta a percet, mikor ide betette a lábát. Setéten füstölt a feje és csak elhült, mikor a kancellár udvarlásukra odavetette a fenyegetést:

- Ne feledjék a magyarok, hogy ki mint alkalmazza magát, úgy veszi hasznát!

- Bravó! - nevetett fel durván a generális.

A néhány igénytelen, kis magyar lesújtva tartotta a hátát, hogy felragasszák rá a nagy uraknak szóló üzenetet. A Lázár István arca sötét pirba futott és kereste a szót, hogy visszavágjon, de a csipkés, bársonytérndnadrágos, puhaleptű inas már kitérte az asszonyház ajtaját:

- A méltóságos báróné!

A megalázott székely fiú odabámult és - mintha megfényesedett volna az ünnepi szála... Mintha angyal lépett volna be... Magas, tiszta, elérhetetlen, szép angyal. Mohó nézéssel nézett meg mindent rajta: a gyöngyökkel kirakott pártát, a kilenc aranybogláros hajnyomtatót, fülbevalóit, királyszín virágos atlaszát apácavarrás-arany csipkével, nagy, rézezüst csipkékjű előruháját, finom cipellőit. Hallotta, hogy a generális hozatta Bécsből baráti ajándékul, de a szíve féltékenyen tiltakozott, hogy sejteni se merje és önkéntelen előbb lépett, de az inas a kancellár titkos intésére már kitérte mögöttük az ajtót:

- Az urakat a kisterembe kérem!... Ott van terítve!

- Kutyaólba nem megyünk! - sziszegte Lázár István az újabb megszégyenítésre és felvetett fővel kifordult az ajtón.

Társai leforrázva kullogtak a nyomában.

A püspök mentegetőzve szintén búcsúzott, hogy szigorú jejunium van, nem maradhat, mert holnap bokros teendői vannak, Kemény László úr, a gubernátor búcsúzni akar. A hír kellemes feltűnést kellett a szászok között...- Ma küldötte el Bécsbe nyugdíjazási kérvényét! - tudta a püspök. - Az ügy azonban csak holnap kerül nyilvánosság elé.

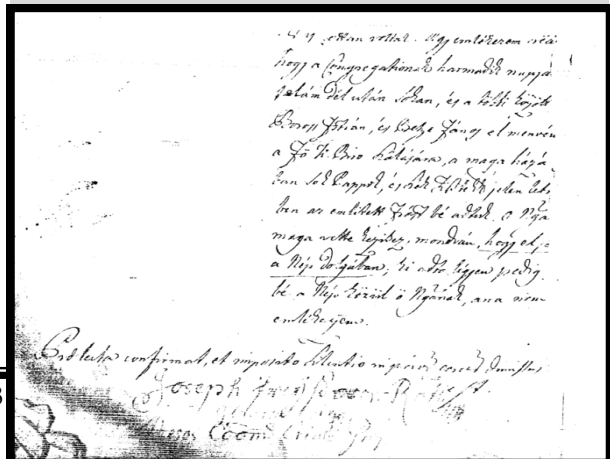
A hintó eléállott és a püspök örült, hogy mehet. A generális és kancellár gúnyosan néztek utána.

THE MASSACRE AT MADÉFALVA

The Massacre at Madéfalva (in Latin Siculidum "murder of Székelys") was a mass murder committed against Székelys by the Habsburg army in 1764, under Maria Theresa.

In 1763, the Court of Vienna entrusted general Adolf Nikolaus von Buccow to set up three Székely and two Romanian regiments to patrol the borders. However, the Székelys were unwilling to give up their hundred-year tradition of soldiering and their privileges. Thus, they resisted the forced military draft and organized a revolt against it. Maria Theresa appointed a new general, Joseph von Siskovics, who commanded his soldiers to attack Madéfalva (present-day Siculeni), where the Székely leaders were supposed to meet in a council. It was under the darkness of the snowy night of January 7, 1764 that the Habsburg mercenaries sneaked in the village and massacred about 400 unsuspecting people, including women and children.

The following days, the Székely leaders were captured and impeached, while thousands of terrified Székelys started to migrate to Moldavia, where they took refuge in the villages of the Csángómagyars who had been living there for centuries. In 1774, the Habsburg soldiers took control of an area of Moldavia that would eventually be named Bukovina and – after the intervention of Count Andreas Hadik – they pardoned the Székelys there and settled them down. There, the Székelys founded settlements of their own. (Wikipedia)

NAGY MAGYAR TÉLBE PICIKE TŰZEK...

*Csak éjjetek, csak melegítsetek ma,
Soh'se volt ily szükség a lángotokra!*

(Reményik Sándor: Nagy magyar télben)

2014. január 12-én a torontói Szent Erzsébet templom halljában műsoros jótékonyági ebéddel ünnepelte a Kaleidoszkóp – Kaleidoscope c. kulturális folyóirat megjelenésének a 16. évfordulóját. A karácsony előtti jégvihar okozta megrázkódtatásból felocsúdva, nagyon sokan jóleső érzéssel jöttek el a rendezvényre, hogy a magyar kultúra és anyanyelvünk gazdagságának átadva magunkat, együtt érezzük Isten jelenlévő szeretetét és gondoskodását.

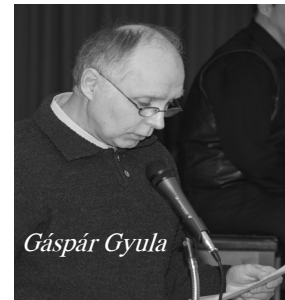
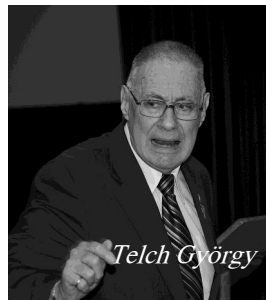
Az egybegyűlteket Ft. Rigó Jenő plébános köszöntötte, kiemelve a lap szerepét, amelyet a magyar nyelv megőrzésében immár több mint másfél évtizede betölt.

Ft. Rigó Jenő

A program elején Telch György a Don-kanyarban elesett magyar hősökre emlékezett, röviden összefoglalva a történelemnek ezt a gyászos eseményét, amely 1943 januárjában több mint százezer magyar honvéd életét követelte.

„Túléltük a Jégvihart és a borzasztó hideget karácsonykor, és most összejehettünk, hogy a jó melegben ünnepeljünk és emlékezzünk, kezdte Telch György. „Ma, január 12-én van 71. évfordulója az 1943-as donkanyari (voronyezsi) áttörésnek. A 2. magyar hadsereget 1942 júliusában küldték ki az orosz frontra, ahol az erőihez túlméretezett, 200 km-es frontszakaszt kellett megvédenie. Ha felsorakoztak volna az orosz hordákkal szemben, katonánként 1.20 m távolságra álltak volna egymástól - nyári ruhában, rossz, öreg fegyverzettel, téli utánpótlás, lőszer és élelem nélkül. 1943. január 12-én megindult a feltartóztathatatlan orosz támadás. A kis számú magyar páncélosok, sőt még a német Panzer IV-esek sem bírtak ellenállni az orosz T-34-es tankoknak. Mint tudjuk, akkorra már rég megindult az amerikai katonai segély a murmanszki konvojokkal, tehát az oroszok nagyon jól felszerelve harcoltak. Veress Lajos vezérezredes egy jeletésében azt írta: *Egy órán belül nem élt egy századparancsnok sem, elesett a szakaszparancsnokok 70 százaléka is..., hiába vártuk és kértük a német páncélosok segítségét..., az ő támadásuk teljesen összeomlott.*”

A többi sajnos tudjuk... Visszavonulás, megfagyott holttestek, beteg, legyengült, vánszorgó katonák és megszámlálhatatlan tömegű hadifogoly, akik soha sem tértek haza, közöttük édesapám és nagybátyám sem. „MEGCSELEKEDTÉK, AMIT MEGKÖVETELT A HAZA!” Ma itt közöttünk is vannak túlélői az orosz pokolnak, így Hertelendy József, Reviczky Pál és Walder György, akiket mélyen tisztelünk és szeretünk.”

Miután Gáspár Gyula felolvasta Antóni Sándor A Don-kanyarnál c. versét, a jelenlévők egy percnyi néma főhajtással adóztak a mártírok emlékének.

„Emlékezzünk rájuk és soha ne felejtsek,
Ifjú életüket derékba törték.
Hajtsunk fejet némán és gondoljunk rájuk,
Egy percnyi csendet mit emlékükre szánunk.
Nincs bosszúvágyunk, azt szívünk nem akarja,
Légy örökké gyászunk árvák Don-kanyarja.”

(Antóni Sándor: A Don-kanyarnál)

Dancs Rózsa főszerkesztő visszaemlékezett a folyóirat indulására, amely abból a célkitűzésből született meg, hogy a világ egyik legműveltebb nemzetének tartott magyarság diaszpórában élő tagjaiban is fenntartsa a szebbre-jobbra törekvés vágyát, hogy

A közönségből

anyanyelvünket őrizve, ápolva kulturális, szellemi hidat építsen ki a kárpát-medencei szülőföld és az Újvilág között.

1998 januárjában a legelső szám elolvasása után Dr. Dreisziger Nándor professzor gratulált a főszerkesztőnek, mondván, hogy Pulitzer óta nem jelent meg hasonló színvonalú kiadvány Észak-Amerikában, érdemes tehát folytatni (megjegyzendő, hogy az év-

Nagy Rita

Király Ilona

fordulás ebéden jelen volt a Soltész-házaspár is, akik annak idején a legelsők között vehették kézbe az új kiadványt.)

Azóta „kamaszkorba” lépett a Kaleidoszkóp, egyre több olvasónak szerezve örömet, szórakozást. Mind tartalmilag, mind külalakjában megizmosodott, miközben több irodalmi díjjal is kitüntették. Ezek közül kiemelkedő a Szervátiusz Jenő- és az Árpád Akadémia aranyérme, valamint a Rákóczi Alapítvány elismerő kitüntetése.

Dr. Flender Gyöngyi

Dr. Flender Gyöngyi elolvasta Orbán Viktor miniszterelnök levelét, amelyet a lap 15. évfordulójára küldött:

„A világmagyarság ma újra talpra állt. Nem csupán az ellene összeesküvőket győzte le, és vált független, szabad, gyarapodó nemzeté, hanem elsősorban saját gyengeségén, kishitűségén, kétségein kerekedett felül... Az Önök lapja immár tizenöt esztendeje szolgálja a világmagyarságot, öregbíti a magyarság tekintélyét, viszi hírét a magyar szellemnek. Engedjék meg, hogy boldog ünneplést, emlékezést és jövőbe tekintést kívánjak Önöknek... , erő és kitartást a következő sokszor tizenöt évhez, ami Önök előtt áll. Isten éltesse Önöket!” – üzenté a magyar miniszterelnök.

Zonai Attila

Bede Fazekas Zsolt

Az ünnepi műsor keretében Bede Fazekas Zsolt, Király Ilona, Nagy Rita és Dancs Rózsa verseket, elbeszéléseket olvasott fel, Zonai Attila énekszámokkal szórakoztatta a közönséget. Az összejevetel végén tombolán kisorsolták Horthy Nándor olajfestményét, Kralovánszky Balázs művészfotóját, pezsgőt, tortát (dr. Flender Gyöngyi adományait), valamint a Mézes Mackó ajándécsomagjait. Ezúttal is köszönjük támogatóink nagylelkű adományait.

Születésnap virágcsokor

SZAKÁLY SÁNDOR

DON-KANYAR, AVAGY A MAGYAR KIRÁLYI 2. HONVÉD HADSEREG

A Don-kanyarban elesett hősök emlékműve, Szeged

A magyar közgondolkodásba így égett bele az 1942-1943. évi szovjetunióbeli magyar hadműveletek emléke, a közel egy esztendő alatt a magyar királyi 2. honvéd hadseregben szolgált mintegy 250 ezer katona és munkaszolgálatos tragikus, de hősiességet sem nélkülöző története. Don-kanyar. Sok tízezer magyar katona és munkaszolgálatos sorsának végső beteljesülése. Megannyi szenvedés és gyötrellem, utolsó töltnyig való kitartás, fagyhalál és hadifogság. Földi pokol a hőmezőkön.

Hetven esztendő távlatából erre emlékeztek/ emlékeztettek szerte Magyarországon és a határainkon kívül élő magyarság körében. Az egy-

koron visszatért majd ismét elcsatolt területeken ugyanúgy, mint a világ számos országában, ahol magyarok élnek. A hét évtizede történeteket történészek idézték fel, dokumentumfilmek, kiállítások emlékeztettek a múltra, gyertyák, koszorúk, virágcsokrok és kavicsok a soha vissza nem tértekre.

Politikusok keresték a magyarázatot a miértekre, természetesen annak megfelelően, ahogy ők – s pártjaik – látják, avagy vélik láttatni a magyar múltat.

Még ma is sokan emlegetik azokat -- a történészek által már évtizedek óta cáfolt – állításokat, miszerint szinte fegyvertelenül, kiképzetlenül dobták oda az ország akkori felelőtlen politikai vezetői az 1942 tavaszán mintegy 207 ezer fős – honvédekből és munkaszolgálatosokból álló – magyar királyi 2. honvéd hadsereget a szovjetunióbeli pusztulásnak.

S valóban elpusztítottatni/elpusztulni küldték azokat a katonákat és munkaszolgálatosokat a Szovjetunióba? Nem. A magyar politikai és katonai vezetés egy Trianonban kényszerpályára állított ország számára 1942 januárjában már nem talált kiutat a német „kívánság” elől.

A gyors sikerek reményében indított háború a Szovjetunió ellen nem járt a várt eredménnyel. A gyors győzelem helyett kemény harcok, addig szinte nem ismert német vereségek alapozták meg a magyar királyi 2. honvéd hadsereg hadműveleti területre történő kiküldését.

Többek között azzal (is) fizetni kellett a visszaszatolt Felvidékért, Kárpátaljáért, Észak-Erdélyért és a keleti országrészekért, valamint a Délvidékért. Már nem volt elegendő a jelképes részvétel a háborúban. A háború egyre több anyagi és emberi erőt igényelt s ellent mondani nem lehetett. S mivel bocsájtotta útra az akkori magyar viszonyok között legjobban felszerelt és kiképzett hadsereget a Honvéd Vezérkar főnöke, vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes?:

„...a zászlóaljparancsnokokat, de az összes ennél alacsonyabb és magasabb parancsnokokat is felszólítom, hogy vigyázzanak a csapataikra. A vezetők és a csapatok kiképzése nem azt a célt szolgálja, hogy hősi halottakat produkáljanak. A harc célja a győzelem, ami természetesen – sajnos – áldozat nélkül nem igen érhető el. De arra kell minden parancsnoknak törekednie, hogy minél kevesebb áldozattal, minél nagyobb sikert vívjanak ki. Ez a szakszerű és helyes vezetés és ezért képezték ki a vezetőket vezetőkké. A drága magyar vérrrel takarékoskodni kell; ezt minden magyar parancsnoknak kötelességévé teszem.” Sorok az általa 1942. április 11-én aláírt parancsból.

S a kapott parancsot a parancsnokok a legnehezebb viszonyok között is szem előtt tartották, miközben igyekeztek megfelelni az elvárásoknak. Sok száz kilométeres vasúti szállítás, gyalogmenetek után csaták a Don előterében és annak a partján. Sikerek és kudarcok, hősök és áldozatok.

Addig még soha nem tapasztalt erejű támadás indult meg az 1943. január 1-én 194.334 fős éllemezési létszámmal rendelkező magyar királyi 2. honvéd hadsereg ellen.

A szovjet Vörös Hadsereg seregtestjeinek a támadása már az első napokban jelentős sikereket ért el, jöllehet voltak olyan magyar csapat- és seregtestek, amelyek a Honvéd Vezérkar főnökétől 1942. december 27-én érkezett, végsőkig való kitartásra felszólító parancs értelmében az utolsó utáni pillanatokig is kitartottak.

A szovjet sikerek érzékelve, egyes magyar csapattestek sikertelen harcát látva, vitéz Jány Gusztáv vezérezredes, 1943. január 24-én a katonákat és a munkaszolgálatosokat érdemtelenül megalázó parancsot fogalmazott, avagy fogalmaztatott meg, amely e sorokkal kezdődött: „A 2. magyar hds. elvesztette becsületét, mert kevés – esküjéhez és kötelességéhez hű – ember kivételével nem váltotta be azt, amit tőle mindenki joggal elvárhatott.” Jány azonban pontosan tudta, hogy az általa vezetett hadseregtől olyat várnak el, ami meghaladja annak az erejét. Több mint 200 kilométeres arcvonalat védjen, megfelelő utánpótlás, hiányos fegyverzet és önálló cselekvési lehetőség nélkül. Kérései – amelyekkel heti rendszerességgel „bombázta” a Honvéd Vezérkar főnökét, a Honvédelmi Minisztériumot és az előljáró német parancsnokságokat – nem találtak meghallgatásra, pontosabban nem volt lehetőség többet, mást és jobbat adni. S a hadsereg az embert próbáló körülmények között is a végsőkig kitartott. Harcának köszönhetően sok tízezer magyar és német katona kerülhetett el a pusztulást és a szinte ugyanazzal egyenértékű szovjet hadifogságot. A méltán megalázónak tekinthető január 24-i parancsra volt parancsnok – vitéz gertyenyesi Hollósy-Kuthy László vezérőrnagy – aki így reagált:

„Jelentem, hogy a 13. k. ho. csapatai a most folyó harcokban az áttörés következtében meghoszabodott arcvonalát megvédte és tartotta. Visszavonulást csak parancsra hajtott végre. Fegyvereit csak akkor hagyta ott megsemmisítve, amikor már nem volt mivel elszállítani... kérem annak a kivizsgálását, hogy a 13. k. ho. megtette-e a kötelességét, elvesztette-e becsületét... A kivizsgálást nemcsak a 13. k. ho., hanem az egész 2. magyar hds. érdekében kérem.”

Jány Gusztáv vezérezredes megismerve a 2. hadsereg emberfeletti teljesítményét 1943. március 12-i Hadseregpáncsában már megkövetelte katonáit. Többek között ezt írta: „Hódolattal álljunk meg hősi halottaink, sebesültjeink ezrei előtt, dicsőség nevüknek: hála és elismerés illesse őket, de azokat is kiket a Mindenható becsülettel végzett hű kötelességteljesítés után visszavezette...”

S hányakat vezetett haza a Mindenható? Az 1943. január-februári harcok után valamivel több, mint 128 ezer katonát és munkaszolgálatost a 194.334-ből. A közel egy esztendeig tartó harcok és az 1943-as visszavonulás során a hadsereg kötelékében azon idő alatt megfordult mintegy 250 ezer katona és munkaszolgálatos közül 49 ezerre tehető az elesettek, 49 ezerre a sebesültek és 27-28 ezerre a hadifogságba kerültek száma. Utóbbiak közül nagyon kevesen éltek csak túl a szovjet hadifogságot.

A magyar királyi 2. honvéd hadsereg katonáinak és munkaszolgálatosainak áldozatvállalása, kitartása évtizedekig nem kapott megbecsülést. Kitöröltettek a nemzet emlékezetéből, pedig a nemzet emlékezetében élniük kell mindazok emlékének, akik a nemzetből vétettek.

„Amikor most hódolunk a Don-parti hősök és Legfelsőbb Hadurunk előtt, fogadjuk meg újból, hogy minden feladatot maradék nélkül hűen teljesítünk és becsülettel élünk és halunk. Hódolatunk jeléül 'vigyázz'.” fogalmazott 1943. március 23-i parancsában Jány Gusztáv.

A „vigyázz” -- nekünk, utódoknak -- ma mást üzen. Vigyázzunk a múltunkra, annak minden darabjára a büszkeséget okozóra és a szomorúságot hozóra egyaránt, mert múltunk egésze a miénk! Az élet rendjéből adódóan a földi lét elmúlása természetes, az elmentekre való emlékezés viszont kötelesség!

Kötelessége valamennyiünknek! A magyar királyi 2. honvéd hadsereg katonái és munkaszolgálatosai valamennyien a mieink voltak és kell, hogy azok is maradjanak.

Őrizze emléküket a magyarság közös emlékezte!

„Hol nyugszunk, nem tudja barát, feleség, gyerek. Elszórt testünk nyomtalanul nyelte magába a föld. Szívetek őrizzen: milliók eleven milliókat.

Áldozatunk nem a gaz jogcíme. Jóra parancs.”

(Keresztury Dezső: Sírvers)

THE DON RIVER, OPERATION SATURN, AND DISASTER

The Hungarian Second Army is probably the best known Hungarian wartime army because of the part it played in the Battle of Stalingrad. Before being sent to Russia, the rank-and-file of the Second Army had received but eight weeks of training. The only tactical experience for many of these soldiers were the maneuvers held just prior to the departure for the front. This lack of preparation badly affected the soldiers' morale.

In 1942, the Hungarian Second Army was given the task of protecting the 8th Italian Army's northern flank between Novaya Pokrovka on the Don River and Rossosh. This allowed the German Sixth Army to continue to attack Soviet General Vasily Chuikov's 62nd Army defending Stalingrad.

The Hungarian Second Army, as almost all of the armies protecting the flanks of the Sixth Army, was annihilated when the Soviets launched Operation Uranus, Operation Saturn, and Operation Little Saturn. As part of these operations, two Soviet pincers drove through the Romanian Third Army to the north of Stalingrad and the Romanian Fourth Army to the south, cutting off the Sixth Army.

On December 12, 1942, as a counter move, the Germans launched Operation Winter Storm to relieve their Sixth Army by attacking through the pincers of the Soviet armies participating in Operation Uranus. The Soviets counter-attacked on December 16, 1942, and launched Operation Little Saturn, penetrating between the Italian Eighth Army and the Hungarian Second Army near the junction held by the Italian Alpini and threatening the flank of German forces attempting to relieve the Sixth Army by cutting the would-be relievers off at the Donets river. With heavy losses the Soviets conquered some areas west of the Don river, but were temporarily stopped and delayed in their advance.

But on January 13, 1943, Russian forces, overwhelming in numbers and equipment, began the Voronezh-Kharkov Strategic Offensive Operation with the Bryansk, Voronezh, and Southwestern Fronts simultaneously. The Soviet Red Army was totally successful this time: during this offensive the Russians rapidly destroyed the Hungarian Second Army near Svoboda on the Don River.

An attack on the German Second Army further

north threatened to bring about an encirclement of that army as well, though it managed to withdraw and was forced to retreat. By February 5, 1943, troops of the Russian Voronezh Front were approaching Kharkov.

During its twelve months of activity on the Russian front, the Second Hungarian Army's losses were enormous. Of an initial force of about 200,000 Hungarian soldiers and 50,000 Jewish forced-laborers, about 100,000 were dead, 35,000 wounded, and 60,000 taken prisoners of war. Only about 40,000 men returned to Hungary, scapegoated by Hitler for the catastrophic Axis defeat. "No nation lost as much blood during World War II in such a short period of time." (*Wikipedia*)

Imre Varga: Memento for the 2nd Hungarian Army, Siófok

**AZ ÖN ÉLETE IS TÖRTÉNELEM!
MESÉLJE EL UNOKÁINAK IS!
Könyvét kiadjuk magyarul,
angolul vagy két nyelven
kis példányszámban is.
Kéziratának fordítását vállaljuk.
Tel.: 416 491 4631
E-mail: rozsadancs@yahoo.ca**

VILLÁNYI LÁSZLÓ

A KERTBEN

A kertben: más kertek az időből. A Gecsemáné-kert. Nagyszüleim kertje Beregszászban, végében a ribiszkebokrokkal. A naponta látott, mégis idegen kert, ahol félve ettem egrest. Szüleim kertje, ahol gödröt ástam egy almafának. A sínek mellé gondolt kert.

A kert nem tűri a rohanást. Az utcán sohasem áll meg céltalanul az ember, a kertben igen. A körtefán fölfedezheti a kilenc fülesbagolyt. Kezébe vehet egy pityangot, láthatja a tökéletes teremtdést. Nézheti a nappali pávaszem, a rozsdabarna kisszövő, a káposztalepke cikázását. Ha jobban figyelne, tudná, hogy a hím hajnalpír-lepke elülső szárnyán narancssárga folt van, a nőstény pedig fekete vagy sötétszürke.

A kertben visszanezethsz önmagadra. A rothadó paprika ívei, a félig kiszáradt barackfa ágai felől.

Elülteti a krumplit, a kukoricát, s mikor fölszedi a krumplit, letöri a kukoricát, számot ad magának a közben eltelt időről.

A kertben tanúi lehetünk, miként teljesedik az alma, az őszibarack, a szőlő. Miként tölti ki önmagát. A kertben az élvezet - amit például egy szilva húsa okoz - örömmé nemesedik.

A kerttel beszélgetni lehet. Ha jól kérdezzük, válaszol. Egy érintéssel, rezdüléssel. Ha kiérdemeljük, zenélni kezd. Hallhatjuk az örök ritmust vagy a meghökkenítő improvizációt. A deres csendet.

A kertben különbséget tehetsz a fecske és a harkály, a gólya és a szürkegém repülése között.

Ujjad a fakérgen, a tejeskukoricán, ujjaid között a paradicsom, a karalábé, arcod megérinti a szőlő, az almafa levelét. Örvendezhetsz másságukon.

Ha szerencséd van, egyszer megsimogathatod a vakond bársonyát, végignézheted, amint visszaássa magát a földbe. Egy estén fülelhetsz a találkozóra osonó sünök rőfögésére.

Legszívesebben mezítláb lépek a kertbe. Érezve a föld repedéseit, az apró göröngyöket, a fűszálak hűvösségét.

Nézem a kertet guggolva, az eper szedése közben. Nézem a málnabokor magasságából. Nézem a cseresznyefáról. Látom a kert alatti gyökerek burjánzását.

Létezhetek a kertben. Reggel megélve a fényeket, délelőtt az illatokat, délután az ízeket, este a színeket, éjszaka a hangokat.

A kert állandó, s mégsem. Nem lehet akkora, hogy elveszítse bensőségességét. Szabadsága nem korlátlan. Ám fölfelé és befelé végtelen.

A kertben más időt él a hálóját szövő pók, a körtebe fúródó darázs, az érő eper, s a folyó felé szálló hattyú.

A kertnek akarata van. Benne a világ törvénye. A kert földjén állva - tenyerünkbe véve a vakondtúrás puha szemcséit - szakadhatunk ki leginkább földhözragadtságunkból.

Megállok a kerítésnél. Számban a kert minden íze, áradnak nedvei, hallom lélegzetét. Még én vagyok, s már több. Nem elveszett, éppen rálelhetek önmagamra. Egyszerre érezhetek szabadságot és otthonosságot. Én vagyok, mégpedig nem az Én birtokosaként, hanem énem megélőjeként. A kertből benső kertembe léphetek.

Kert-töredékek: erkélyen ládák, szobában cserepes virágok. Mögöttük a hiány, a kert hiánya. Emlékek a kertről.

Ember nélkül a kert elvadul. Mivé lesz az ember kert nélkül?

Fotó: Kralovánszky Balázs: High Park, Toronto

JÓZSEF ATTILA

RINGATÓ

Holott náddal ringat,
holott csobogással,
kékellő derűvel,
tavi csokolással.

Lehet, hogy szerelme
földerül majd mással,
de az is ringassa
ilyen ringatással.

DOBOS MARIANNE

LÉLEKBEN ÉS IGAZSÁGBAN

„A megváltást nem lehet kiérdemelni, megszerzeni, csak mint ajándékot elfogadni. Az irgalommal szemben a legfőbb feladatunk, hogy befogadjuk és tovább ajándékozzuk, hisz az egész kereszténységünk ezen nyugszik, Egyházunk ettől széptül.”
(XVI. Benedek)

Jézus és a nők... Azt hiszem nemcsak a női lélek számára, de mindenkinek, aki olvassa az Evangéliumot, különösen is kedvesek azok az elbeszélések, amelyeknek Jézus mellett nők a főszereplői.

Egyikükről, a számariai asszonyról egyedül Jánosnál olvashatunk. A görög katolikus egyházban Szent Fotine mártírként tisztelik. A II. századból a Praetextatus-katakombában freskó örökíti meg a találkozást. A kép emblémája lehetne egy a későbbiekben a CÖF keretein belül alakuló keresztény női tagozatnak.

A két keresztény évezred során is Jézus többször bízta a világnak szóló üzeneteit nőkre.

Azt, amit boldog, hamarosan Szent II. János Pál a harmadik évezrednek szóló legfontosabbnak, és pápasága egyik meghatározójának is tekintett, az Isteni Irgalmasság üzenetét, az Úr a két és fél elemít végzett Faustyna Kowalskára bízta, de segítséget is adott neki, még hozzá teológus professzort, boldog Michael Sopockót. Az atya már a második világháború kitörése előtt leírja, és ez a harmadik évezrednek szóló üzenet is:

A világ egyetlen reménye az Isteni Irgalmasság!

Azt is megjegyzi visszaemlékezve Varsó védelmére, az 1920-as győzelemre a lengyel-orosz háborúban, hogy az az Isteni Irgalmasság kegyelme volt hazája iránt, melyért a nép tele templomokban szüntelenül imádkozott.

xxx

Az ima erejére támaszkodva könyörögtünk hazánkért 2010. március 7-én az országgyűlési választásokat megelőzően:

<http://mkdsz.hu/content/view/17705/210/>

2010. április 27-én pedig konferencia volt:

<http://mkdsz.hu/content/view/18310/223/>

Az országgyűlési választások közeledtével imádságos honvédőként, imahadjáratra hívjuk hazánkért a határainkon belül, és a határainkon túl élő magyar testvéreinket.

Tartsunk kilencedet a hazáért nemzeti ünnepünket, március 15-dikét megelőzően. Lehetőség szerint délután háromkor, minél több templomban.

Jézus halálának órája az Irgalmasság órája. "Ebben az órában kéréseddel, mindent elnyerhetsz magad és mások számára."

Fohászodjunk hozzá ebben az órában hazánkért, könyörgéseinkben az Irgalmasság rózsafüzérének elmondásával az Ő fájdalmas szenvedésének értékére és érdemére hivatkozva.

A keresztény média tájékoztasson minden nap az ország más-más templomából az imaóráról.

A zárónapon a szentmise a 2010-es hazafias miséhez hasonlóan a XVII. kerületben.

A szentmise előtt a kerületben lengyel testvéreinkkel együtt megkoszorúzzuk a lengyel emlékművet, és boldog II. János Pál szobrát.

Az Isteni Irgalmasság tiszteletének terjesztésére is nagy lehetőség lesz a hazáért való imádságos hadművelet.

Kérve, és hálát adva Isten irgalmáért, minden nap gyakoroljunk irgalmasságot. „Boldogok az irgalmassok, mert nekik is irgalmazzak”.

Az irgalom feladat, az irgalmasság, nem szép elmélet, de cselekedet. Legalább egy jó cselekedettel minden nap, örömet szerzünk.

Nemcsak annak, akivel tesszük, de elsősorban sajátmagunknak.

Ha mindannyian, mindennapi feladatként vállaljuk, sok kicsi sokra megy.

A jócselekedetek kifogyóban vannak. Jobbára azért, mert a gyakorlati tapasztalataink általában már éppen az ellenkezőjét bizonyítják a „jótett helyébe jót várj” régi népi bölcsességnek.

Nem a viszonzás reményében, de Isten iránti hálából személyválogatás nélkül jót cselekedni a felebaráttal nem könnyű, de nem is megoldhatatlan.

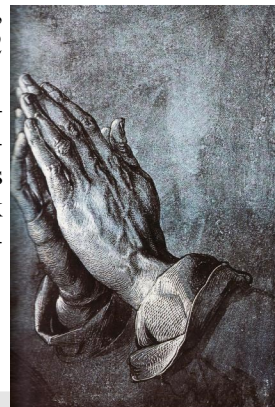
Civil keresztény, keresztény női összefogásra érdemes feladat!

A kilenced idejére esik Ferenc pápa megválasztásának első évfordulója is, március 13.

Ébresszük fel a világot, ezt adta feladatul a világ 1,2 milliárd keresztényének.

Csatlakozzunk mi is szerénységgel és alázattal a szelidség forradalmához, és ilyen lelkülettel döntsünk hazánk sorsáról az országgyűlési választáson...

Dürer: Imádkozó kéz

MÁRTON ÁRON PÜSPÖKKÉ SZENTELÉSÉNEK 75. ÉVFORDULÓJA

MÁRTON ÁRON EGYIK HÍRES SZENTBESZÉDE

Az idők folyamán Márton Áronnak erre a beszédére sok helyen és sokan hivatkoztak. – A beszéd jelentőségét akkor értjük meg igazán, ha ismerjük az akkori történelmi körülményeket.

Márton Áront 1939 februárjában szentelték gyulafehérvári püspökké. A második bécsi döntés – 1940. augusztus 30. – értelmében Gyulafehérvár Dél-Erdélyhez került. Márton Áron, hogy ne hagyja magára a kisebbségben maradt híveket, nem költözött Kolozsvárra, hanem a székhelyén maradt. 1940–44 között az észak-erdélyi hívek gondozását Sándor Imre püspöki helynökre bízta, aki Kolozsvárról igazgatta a csonka egyházmegyét.

Magyarország német megszállását követően, 1944. május 15-étől a magyar területeken is elkezdődött a zsidónak nyilvánított személyek gettóba gyűjtése és koncentrációs táborokba való szállítása. Márton Áron az ezt követő vasárnapon papszentelés szentmisét celebrált Kolozsváron. Szentbeszédében – a magyar kormány politikáját helytelenítve – szót emelt a zsidóság védelmében. A magyar hatóságok a beszéd elhangzása után felelősségre vonták, ekkor Márton Áron azzal hárította el a zaklatást, hogy ő román állampolgár és szükség esetén igénybe veszi a román királyság védelmét.

„Márton Áron beszédének a jelentőségét a gyorsasága és egyértelműsége adja meg. Amint megkezdődtek a deportálások, időhúzás nélkül szószékre állt, hogy közölje a világgal az igazi katolikus szellem mibenlétét: az pedig nem az elzárkózás, hanem

a befogadás, az azonosulás az üldözöttekkel, függetlenül attól, hogy azok milyen vallást követnek. E gyorsaság és egyértelműség akkor domborodik ki igazán, ha ezt a beszédet összevetjük Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímásnak a püspöki kar nevében másfél hónappal később, június 29-én fogalmazott kétértelmű körlevelével.” (Virt László: *Nyitott szívvel. Márton Áron erdélyi püspök élete és eszméi. Bp., 2002, Teleki László Alapítvány, 103.*)

Márton Áron május 22-én levelet intézett a magyar belügyminiszterhez, a Kolozs megyei főispánhoz és a kolozsvári rendőr-főkapitányhoz: „Tegnap értesültem, hogy zsidó címen az elmúlt napon összegyűjtött zsidókat és keresztényeket el fogják szállítani. Amit az ilyen szállítmányok kezeléséről és jövő sorsáról mondanak, az ember nem tudja megdöbbenés és mélyeséges megrendülés nélkül hallani.

Kötelességeim visszahívnak munkahelyemre, Romániába, de emberi, keresztény és magyar kötelességemnek tartom, hogy visszaindulásom előtt az illetékes hatósági tényezőket szeretettel és Isten nevében kérjem, hogy az embertelenségeket akadályozzák meg, vagy ha erre nem képesek, ne működjenek több ezer elpusztítására irányuló cselekményben közre.”... (*Marton József - Kuszálék Péter, Székelyföld, 2009. szeptember, részlet a cikkből*)

MÁRTON ÁRONNAK A KOLOZSVÁRI SZENT MIHÁLY-TEPLOMBAN, 1944. MÁJUS 18-ÁN, A PAPSZENTELÉS ALKALMÁVAL ELMONDOTT SZENTBESZÉDE

Isten jóságából földadtam a szent papi rendet fiatal testvéreimnek, s ez alkalomból most fölszentelt testvéreimhez, de egyúttal összes papjaimhoz kívánok szólni arról a kötelességről és magatartásról, melyet jelen körülmények között hangsúlyozni szükségesnek látok.

A világ a gyűlölet és ellenségeskedés tüzeiben ég – amint Szentséges Atyánk békeimádsága is mondja – saját gonoszságának áldozataként. Az Egyház – híven isteni alapítójának parancsához – a felebaráti szeretet következetes vállalásával és szorgalmazásával tudatosította az emberi nem egységének, egyetlen nagy családba való tartozásának a gondolatát. Üldöztetéseket kellett magára vennie, de magára vette; évszázadok erőfeszítésébe, nevelőmunkájába került, de a nehézségektől nem riadt vissza, hogy a rabszolga és a szabad közötti pogány különbséget megszüntesse, és hogy ezen túlmenően a különböző fajú, nyelvű és színű népeket a külön-

bőző és sokszor elválasztó tulajdonságok ellenére az embertestvériség egyetemes gondolatában egyesítse. Az Egyház állásfoglalásának és következetes magatartásának – a felebaráti szeretet pozitív parancsa mellett – a kereszténység alapvető hittétele, mely szerint mindnyájan Isten gyermekei és Krisztusban mindnyájan egymás testvérei vagyunk. A világ mind a kettőt megtagadta, mind elméletben és még inkább gyakorlatban. Elvetette az istengyermekség és a Krisztusban való testvériség gondolatát, hangzatos és megtévesztő elméletek hirdetésével a tudomány nevében. Ellene dolgozott a felebaráti szeretet érvényesülésének a különböző címek alatt szervezett érdekek egyoldalú és igazságtalan túlhajtásával, vonzó és nemegyszer szent igék nevében is.

Nincs időnk és talán most nem is helyénvaló, hogy ezekkel perbe szálljunk. Ahol szenvedélyekkel és elfogultsággal állunk szemben, ott a józan érvelés nem sokat segít. S a lelki vakság ellen is Isten kegyelme az egyedül hatásos gyógyszer. Az elméleteket pedig, bármilyen időtállóaknak is hirdessék azokat, eltemetik az újabb elméletek.

Számunkra azonban, Tisztelendő Testvéreim, változatlanul érvényben van szent hitünk alaptétele. A felebaráti szeretet parancsának nyílt vállalása és érvényesítése ma inkább kötelességünk, mint nyugalmas időkből. Az ádáz ellenségeskedés szívet tépő zűrzavarában, mikor a halálgépek félelmetes motollái nemzedékeket tépnek ki az emberiség testéből és sodornak bele az immár ötödik éve sötétlen hőmpölygő roppant halálfolyamba, amikor az emberiség örök értékei, az emberi szellem nagy lángolásainak, erőfeszítéseinek, hősi és szent fölszabadosításainak emlékei égnek hamuvá és omlanak porba egyik napról a másikra, amikor a vihar ítéletes zúgásában népek reszketnek jövő sorsuk miatt, akkor Krisztus papjának elutasíthatatlan kötelessége, hogy az igazság mellett kiálljon és az emberben – bármilyen hitet valljon és nyelvet beszéljen is – a testvérét nézze.

Kötelez erre, Tisztelendő Testvéreim, a keresztény cím, amelyet annyiszor használnak föl igen különböző értelmezéssel, jelszó gyanánt. Aki felebarátja ellen vét, veszélyezteti a kereszténység kétezer évi munkájának egyik nagy eredményét, az emberek testvériségének gondolatát. Nem keresztény, hanem pogány szellemben jár el, s – akarva, nem akarva – csatlakozik azokhoz a törekvésekhez, amelyek fajokra, elkülönült társadalmi osztályokra és önző szövetkezésekre bontották, egymással szembeállították és kibékíthetetlen ellenségeskedés-

be hajszolták a népeket. Aki a felebaráti viszonyt az emberek egyik csoportjától, bármilyen megfontolások alapján elvitatja, az magára vonja az ítéletet, hogy adott esetben őt úgy tekintsék, mint „pogányt és vámost”, ami az evangélium nyelvén törvényenkívüliséget jelent.

Kötelez a bátor kiállásra az ifjúság várakozása is. Az ifjúság az eszmék, jelszavak és szervezkedések összevisszaságában, a fegyverek zaja mellett az élet más síkjain: az erkölcs, a társadalom, a politika, sőt a tudomány síkján uralkodó zűrzavarban zúgó fejjel, tétován áll: s igazságra szomjas és tiszta eszményért hevülő lélekkel figyel, honnan hangzik föl a tisztán csengő ige, amelyhez a csalódás veszélye és kockázatai nélkül lehet csatlakozni; várakozva nézi, hol tűnik föl élő valóságként – a szélkakasok és alkalmi színváltások tarkaságából – az a határozott magatartás, mely tiszteletre méltó és követésre érdemes.

Kötelez a jó szándékú emberek nagy tömege, akik a veszélyt – melybe a háború a művelt világgal együtt minket is belesodort – egész fenyegető komorságban látják, a megoldásra váró kérdéseket, s a megoldás helyes sorrendjét józanul tisztázzák. S akik késznek nagy áldozatokra, tehetségük, tudásuk, lelki erejük és munkájuk átadására, ha a nagy értékek szolgálatában az erkölcsi alapot és felelősséget látják.

Végül kötelez, Tisztelendő Testvéreim, utolsó, elalkudhatatlan kincsünk: a népünk becsülete. A nép mindenütt az igazságos jogon, a mindenkire egyformán alkalmazott törvényeken és mindenki iránt megnyilvánuló szereteten felépített rendre vágyik, mert veleszületett jó érzékével és időtlen tapasztalataiból tudja, hogy ez adja meg életének azt a biztos keretet, melyben magáért, családjáért és a közösség javáért is nyugodtan dolgozhatnak.

Népünknek nem tulajdonsága az ellenségeskedés. Újabban is megható tanújelét adta, hogy bajba jutott embereket, ha más nép fiai is azok, mennyi megértéssel, szeretettel és segítőkészséggel tud felkarolni. És a legnagyobb áldozatokat mindig ő hozza. Ha nagy veszélyeket kellett elhárítani, pénzét, munkáját, vérért adta oda a szent cél védelmére. Most is Keleten a testéből épít falat, hogy a tűzhelyeit fenyegető ellenséget föltartóztassa. Méltán várja tehát, hogy amíg ő harcol, dolgozik és adózik, az otthoni élet felelős gondozói s az erkölcs és vallás hivatott képviselői a jog, igazság és szeretet parancsai szerint lássák el tisztüket.

Értesültem, hogy híveim az egyházmegye legkeletibb határától kezdve mélységes megdöbbenéssel fogadták ismert személyiségek szabadságának korlátozásáról és bizonytalan sorsáról elterjedt híreket.

BARTIS FERENC

Ugyanígy aggodalommal kísérték a zsidók ellen az utóbbi időkben végrehajtott intézkedéseket. Örömmel hallottam híveimnek ezt az erkölcsi felfogását, véleményét és ítéletét; és főpásztori büszkeséggel említtem föl, mert ez egy széles tömegnek a felfogása, véleménye és ítélete, s egyúttal öröndetes jele annak, hogy az igazi katolikus szellem mélyen benne gyökerezik és ma is eleven erőként él népünk lelkében. Fiai a keleti határokon az embertelen szovjetrendszer betörése ellen harcolnak, városaink és ipartelepeink védtelen lakói az angolszász hatalmak bombázásaiban egy másik embertelenség fájalmát szenvedik.

Népünk megérti, hogy e rendkívüli körülmények rendkívüli intézkedéseket váltanak ki; keresztény érzése azonban ösztönösen tiltakozik, ha ugyanakkor tapasztalja, hogy emberekben az emberi személy méltóságát megalázzák és embereket jogaikban, vagy emberi jogaik védelmében korlátoznak a véleményük, vagy vallási mivoltuk miatt.

Kedves Fiaim! Két hónappal ezelőtt, amikor a szerpapságot adtam föl nektek, azt mondtam: lehet, hogy vértanúságra avatlak föl titeket. S ezt megismétlem most is: lehet, hogy üldöztetéseket kell elszenvednetek; lehet, hogy gúnyolni és sárral fognak dobálni; lehet, hogy hála és elismerés helyett hálátlanság lesz a fizetségtek.

De a szent hivatalunkkal járó kötelességek teljesítésétől nem riaszthat vissza sem a börtön, sem emberi tekintetek. Az igazság védelmében és a szeretet szolgálatában az üldöztetés és börtön nem szégyen, hanem dicsőség.

Krisztus követségében jártok, induljatok hát bátran, fölemelt fejjel és elszánt lélekkel. Legyetek az igazság védői és a szeretet apostolai. Közvetítsetek Isten és az ember között. A szentmiseáldozat és a szentségek erejével nyissátok meg az eget és hozzátok le, közvetítsetek bőségesen a beteg emberiség számára Isten gyógyító kegyelmét és megváltó irgalmát. Legyetek a bénának lába, a vaknak szeme, az árváknak, szegényeknek, az elesett és szenvedő emberek nagy tömegének gondviselő atyja.

Vállaljátok a gondjaitokra bízott hívek küzdelmes életét, sorsát és bajait. S álljatok az őrhelyen, ahová küldettek, hősi elszántsággal a legnagyobb veszély idején is.

Útravalóul Isten nevében főpásztori áldásomat adom s hiszem, hogy a hívek imádsága a fölemelt emberek és az Istennel kibékített lelkek hálája fogja kíséreni munkátokat. Úgy legyen!

MÁRTON ÁRON SZÁZADIK SZÜLETÉSÉVÉBEN

Szent Áron Bátyám, eretnek szókkal
esengnem Hozzád pogány merészség.
Merészen kérдем: meddig cipeljük
VAN-igazunkat, a mások vétkét?
„Vétkeztem” én már éppen eleget
s nem fordult jobbra Erdélyünk sorsa!
Sorsszerűség, hogy Anyám bölcsőjét
ringattad haláltól elorozva?

Aztán megáldtad... Áldott kezedet
örökkön érzem szívem homlokán.
Homlokod nekem kőtábla-parancs;
életed: Biblia, Talmud, Korán,
s a földalatti cellád Zsilaván
évek múltán lett az én templomom...
Templom lehet a börtön is annak,
kit megkeresztelt a forradalom.

Te, a szeretet forradalmára,
ki magyart, románt, zsidót, németet,
cigányt óvtál, védtél a pokolban,
mondd, ismerik a végrendeleted?
Te mindenkit megvédte a vádban,
de Téged csak a székelek védtek,
Te, magyarul, románul, héberül,
németül, cigányul sikoltó lélek!

Ez volt a bűnöd?! És ezért lettél
„banghila, bozgor secu episcop”?
Börtöntöltelék, kit a porkoláb
nappal megvert s éjszaka megkínzott?
Kínjaid, jaj, drága Áron bácsi,
erőforrás fogatkozásunkban...
A „Csakazértis élnünk kell, öcsém”
ma bennem zokog. Tőled tanultam.

Te tanítottad: „Ne gyűlölj senkit!”
Jó. Nem gyűlölök, de kiröhögnek!
És ez fáj, s a közös Szülőföldünk.
A jelek szerint nem látom többet.
Mutass egy jelet, hogy induljak haza,
Csíkszentdomokoson is szeretnek...
Immár felszürkén és kopaszodva
térne vissza egy ártatlan gyermek.

Kimennék a Garatos-tetőre,
a Golgotáról mesélnél nekem,
este friss túróspuliszkát ennénk
s imádkoznék Rózsatüzéred,

másnap reggel ministrálnék Neked
s Anyám büszke lehetne fiára:
„Ez a gyermek még latinul is tud...
Az egész falu hallotta, látta!”

A falu látott. Te látnok voltál.
Én esendő író-költő lettem,
de melletted végig kitartottam
gyűlölet nélkül a gyűlöletben.
Nézem fényképedet, alázattal.
S Anyám fényképét fürkészem csendben:
közös vonások... Hol van a Júdás,
hogymiatt ismét följelentsen?

Jelenteni tartozom most Neked:
Apám s Te is naivak voltatok,
amikor Szárhegyen – tornácunkon
diskurálva – a „közös holnapot”
békének hittétek: „majd a népek
baráti jobbot nyújtnak egymásnak...”
Ők igen. Igaz. S a politika?
A béke szemfényvesztés lett, látszat!

Látszataból tapsol a temető, ha
új „vendég” érkezik, de sírhantját

a bitorlók (dobverés nélkül!)
másnap (önmaguknak!) már eladják.
Eladtak mindent, mindenkit, aki
erdélyi volt vagy megmaradt annak,
s erre szabadkezet, szabadalmat
éppen a nagy-hatalmaktól kaptak.

Kapsz Te is néhány emléktáblát és
szobrot, és könyvet is írnak Rólad,
és idéznek és megidéznek, mint
vértanút, Erdélyt, lélegző holtat,
bár halottaidból rég föltámadtál,
de lehet, nem is haltál meg „akkor”.
Benne élsz tudatunk sejtjeiben,
sejtjeinek tudatában. Parancsolj

ránk, hogy akarjunk élni és győzni,
merjük a pusztulást megelőzni,
és nézzünk szembe magunkkal, mással,
a törvényesített népiirtással,
az anyanyelv-tépő jogszabállyal,
a lesben álló vész-fegyverekkel –
nem ölnek, élve temetnek el...
Biztass, parancsolj! Baj van a gáton

Jégvihar Torontóban, 2013. december. Fotó: Kralovánszky Balázs

WASS ALBERT

MESE AZ ERDŐRŐL

Gyöngyinek ajánlva

Tudnod kell, kedvesem, hogy amikor a Jóisten a világot megteremtette, és már mindennel készen volt, összehívta négy legkedvesebb angyalát, hogy szétossza közöttük a világ kincseit. Az igazi kincseket.

Egyiknek a jóságot adta, hogy szálljon vele az emberek közé, és mindenkinek a szívébe tegyen egy kis darabkát. A másodiknak a szeretetet adta, s a harmadiknak a békességet. Az angyalok pedig leszálltak a kincsekkel a földre. Odamentek sorra minden emberhez. Az emberek azonban lezárták szíveiket nagy, súlyos lakatokkal. Gyűlölet, irigység, rosszindulat, kapzsiság őrizték a lakatokat. Isten angyalai hiába mentek egyiktől a másikig, a szívek nem nyíltak meg, s ők nem tehették beléjük a Jóisten ajándékait.

A Jóisten pedig, aki mindent lát, látta ezt is és nagyon elszomorodott. Mert tudta, hogy baj lesz ebből. Háborúság, nyomor és pusztulás. Gyűlölet lakozik majd az emberek házaiban és jajgatástól lesz hangos a föld. S ahogy a Jóisten ott szomorkodott, egyszerre csak elébe lépett a negyedik angyal, akiről bizony meg is feledkezett volt, és ezt mondta: Hallgass meg engem, édes, jó Istenem! Lám, odaadtad angyaltársaimnak a jóságot, meg a szeretetet, meg a békességet, de ők bizony nem érnek velük semmit, amíg az emberek szíve zárva marad. Add nekem az erdőket, és én majd megnyitom velük az emberek szívét!

A Jóisten rácsodálkozott a kicsi angyalra, de aztán elmosolyodott, és ez a mosolygás olyan volt, mint amikor a nap fénye átragyog a felhőkön. Próbáld meg, lelkecském, - mondta kedvesen a Jóisten, ahogy kívánod, neked adom az erdőket. Azon a régi napon tehát Isten angyala lejött, hogy megszépítse az erdőt. Kacagtak a fák, a virágok és a rétek. Kacagtak a manók és a tündérek is fent a szikla tetején.

Csak öreg Csönd bácsi nem kacagott, hanem megrázta bosszúsán hosszú zuzmószakállát, úgy, hogy a kicsi csigák alig tudtak megkapaszkodni benne. Összehúzta köpenyét és messzire elhúzódtott onnan, be az erdők legsötétebb mélyébe, mohos fák és még mohosabb sziklák közé.

Így na, - mondotta elégedetten az angyal, mert tetszett neki, hogy az erdő megéledt. Így na, most már rendben van minden.

Az erdő pedig élni kezdett. Úgy éppen, ahogy most is él. A szellő, akit ruhája ráncaiból rázott elő az angyal, járta a fákat, és a fák suttogva beszélget-

tek egymással. Úgy mint ma is, éppen úgy. Vén fák odvában, sziklák üregeiben, bozótok sűrűjében mattak a manók, s tanígtatták az állatokat mindarra, amit tudni jó és hasznos. Mint ma is, éppen úgy. Tisztásokon, rejtett nyiladékok napfoltjain virágok nyíltak, s minden virágban egy tündérke lakott, hogy minden madár idejében megtanulja a maga dallamát, és senki az erdőben mérges bogyót ne egyék. Énekeltek, fütyörésztek, csiviteltek a madarak, mesélt a forrás. A Visszhang pedig ült a sziklán halványkék ruhában, és lógatta a lábát. Akárcsak ma, éppen úgy.

Az angyal pedig látta, hogy szép az erdő, és elindult, hogy megkeresse három társát: a Jóság angyalát, a Szeretet angyalát és a Békesség angyalát. Gyertek, - mondta nekik, az erdő majd megnyitja az emberek szívét, és ti elhelyezhetitek benne a magatok kincseit.

Bevitte őket az erdő mélyébe, ott a legszebb tisztásra, amit azóta is Angyalok Tisztásának neveznek. Ott megpihentek és várták az embereket.

Jött az első. De hiába daloltak a madarak, hiába virágoztak a virágok, hiába suttogtak a fák, és hiába mesélte legszebb meséit a forrás, az ember nem látott és nem hallott meg mindebből semmit. Fejszét fogott, levágott egy fát, és elment vele. Szíve nem nyílt meg egyetlen pillanatra se. Rontó-ember volt. Az angyalok nagyon elszomorodtak, amikor látták, hogy hiába szép az erdő, a rontó-ember nem látott meg belőle semmit. Magsiratták a szerencsétlent, amikor elment zárt szívvel, hidegen. Ez volt az első harmat a földön. Az estéli harmat. Angyalok könnye.

Aztán jött a második ember. Jött, de ő se látott meg semmit az erdőből. Vakon és süketen haladt a maga útján, fejét lehajtva hordta, és száraz rőzsét gyűjtött. Száraz ágakat keresett csupán az élő, csodaszép erdőben. Az ő szíve se nyílhathatott meg. Jött és elment. Gyűjtő-ember volt, közönyös ember. Az angyalok megsiratták őt is, még jobban, mint az elsőt. És ez volt a második harmat az erdőn. A hajnali harmat. Búsan álltak az angyalok a tisztás közepén, és sírtak. Sírtak az embereket, akik nem látják meg a szépet. Sírtak a fák is, sírt a szellő, a virágok, a tündérek a virágokban. A patak is sírt, a csönd is sírt. És ekkor jött a harmadik ember. Jött, megállt a tisztás szélén, és meghallotta sírni az erdőt. Meglátta a virágokat, a fákat. Meghallotta a csermelyt. És halkán mondta: Istenem, milyen szép...

És abban a pillanatban lehullt a szívéről egy nagy, rozsdás lakat.

Akkor kelt a nap. Kacagó sugarai aranycsikókon

nyargalták végig a fák tetejét. Szempillantás alatt felszáradt a harmat, szétfoszlottak a ködök. Ragyogott a kék ég, csillogtak a fűszálak. Egy sárgarigó felröppent a legmagasabb fenyő tetejére, és vidámat, nagyot füttyentett.

És erre egyszerre megszólalt minden madár. Kacagtak a virágok, és kacagott a patak. Tündérek táncoltak a fák alatt, bukfencet vetettek örömben a manók. A szellő megcsiklandozta a fák leveleit, és fent a sziklán tavaszillatú madárdalokat énekelt a visszhang. Milyen szép! – mondta még egyszer az ember. Az angyalok pedig odaléptek hozzá, egyenként, lábujjhegyen és nyitott szívébe beletették a kincseket. A jóságot, a szeretetet és a békességet. Magasan, fönt az égben, fehér felhőtutajon a Jóisten ült, maga. És alámosolygott a földre.

Így volt ez bizony, lelkecském, s így van azóta is. Háromféle ember él a világon: a rontó-ember, a gyűjtő-ember és a látó-ember. Te látó-ember leszel, ugye?

Amikor az erdőre kimégy, figyelve lépj, és lábujjhegyen. Mihelyt a fák alá belépsz, és felrebben előtted egy rigó: akkor már tudnod kell, hogy az erdő észrevett.

Ha megállsz egy pillanatra, hallani fogod a szelőt, ahogy a fák között tovaoson. Te már tudod, hogy ezt a szelőt is az angyal rázta elő, köpenye ráncaiból. Ha jól figyelsz, a manókat is hallhatod: surrannak, matatnak itt-ott a sűrűben. Sok dolguk van, igyekezniük kell.

A virágokat is láthatod majd, és minden virág kelyhéből egy tündér les rád. Figyelik, hogy rontó-ember vagy-e? Azoktól félnek.

De te látó-ember leszel, és a tündérek ezt hamar felismerik. Kiülnek a virágok szirmaira, és kedvesen rád kacagnak. De akkor már a patakot is meghallod, ahogy neked mesél, csodálatos meséket az erdőről.

Csönd bácsi, az öreg, ő csak a fák közül, vagy egy szikla mögül les reád. Kacagsz vagy énekelsz? A napsütötte sziklacsúcson egy kék ruhás lányka ül, lábait lógatja, és hangodra vidáman visszakacag. Te már ismered őt is ebből a meséből. Csönd bácsi nagyobbik leánya, Visszhang a neve.

Haladj bátran, egyre mélyebben az erdő közé. A fák alatt láthatod a harmatot, ahogy megcsillan a fűszálak hegyén. Jusson eszedbe, hogy angyalok könnye ez. Angyaloké, akik sokat sírnak még ma is, mert annyi embernek zárva marad a szíve a szép előtt.

De miattad nem sírnak már. Mosolyognak, amikor jönni látnak. Mosolyognak a fák is. A virágok legszebb ruhájukat öltik magukra, és megdobálnak

láthatatlan puha illat-labdáikkal. Minden olyan szép, puha, és illatos körülötted, minden olyan tiszta és barátságos. Csak haladsz az erdőn át és arra gondolsz, hogy szép. A virágok, ahogy nyílnak. A fák, ahogy egymás közt suttogva beszélgetnek. A forrás, ahogy csobog. A madarak, ahogy dalolva, füttyörészve, csivitelve szökdösnek ágról-ágra. A mókások, a nyulacskák, minden. Csak haladsz csöndesen, gyönyörködve, céltalanul, s egyszerre csak kilépsz az Angyalok Tisztására.

Nem is tudod, hogy ez az, mivel az angyalokat nem láthatja a szemed. Csak annyit látsz, csak annyit érzel, hogy csodálatosan szép. És megállsz. És abban a pillanatban megnyílik a szíved, és az angyalok észrevétlenül melléd lépnek, egyenként, lábujjhegyen, és belerakják kincseiket a szívedbe. A legnagyobb kincseket, amiket ember számára teremtetett az Isten. A jóságot, a szeretetet és a békességet.

Te minderről semmit nem tudsz akkor. Csak annyit hallasz, hogy a madarak nagyon szépen énekelnek, körülötted, és a patak nagyon szépen mesél. Csak annyit látsz, hogy nagyon szép az erdő. A fák, a virágok, a fű, a moha, a magas kék ég és rajta nagy, csillogóan fehér felhő, amelyiken a Jóisten ül és jóságosan alámosolyog.

Csak amikor visszatérsz újra az emberek közé, a rontó-emberek és a gyűjtő-emberek közé, és hiába gonoszok hozzád, te mégis jóval viszonzod gonoszágukat, szeretettel vagy mindenki iránt, és az élet legsúlyosabb perceiben is derű és békesség van a homlokodon. Csak akkor látják meg rajtad, hogy az Angyalok Tisztásán jártál, kedvesem.

DÖBRENTAI KORNÉL

FOHÁSZ

Seregek ura, mindenható Isten!

Hozzád kiáltok:

Őrizd meg a népet, amelyből vétettem,

óvjad meg Hazánkat,

Szent István által Boldogasszony Anyánk oltalmába ajánlott Magyarországot.

A Szent Korona erejével
sokszorozd meg akaratunkat,
a balsorsból menekíts ki,
és vezérelj jobb sorsra minket.

Ámen

GÁRDONYI GÉZA

A CINEGE

Egyszer nagy hideg volt. Az ablakot jégvirágok nőttek be. Az emberek bundában mentek ki a szobából: a fülükre ráhúzták a sapkát, és kék orral és könnyező szemmel tértek vissza. Azt mondták, hogy soha, mióta élnek, ilyen hideg nem volt.

Juliska rálehelt az ablakra. A jégvirágok megoldadtak egy helyen a leheletétől, és kerek tisztaság támadt ottan. Juliska kinézett azon a kertbe. Mit látott? Hóval prémezett fákat, és fehérséget mindennütt.

Az ablaktól néhány lépésnyire volt egy almafa. Annak az egyik ágán egy madárka ült. Piciny lába belesüllyedt az ágon fehérülő hóba. Szomorúan csipegett. Egyszer csak lehunyta a szemét. A feje alá hanyatlott. A következő pillanatban lehullott az ágról, és beleesett a hóba. A hátára esett. A lába az ég felé. Ott is maradt mozdulatlanul.

- Istenem! - kiáltott fel Juliska -, meghalt!

- Ki halt meg? - kérdezte Mariska.

- A kis madár. Megfagyott szegény.

Azzal kendőt kapott a vállára és kifutott. Fölvette a kis madarat és bevitte a szobába. Ott addig-addig melengették, mígnem egyszer csak fölemelte a fejét. Egy darabig bágyadtan nézett Juliskára, aztán felröppent. Rászállott a sifonér tetejére, és onnan pislogott szét a szobában.

A leányok nevettek és tapsoltak, hogy így visszanyerte az életét a madárka. Előhoztak egy üres kalitkát a kamarából és hívogatták bele:

- Gyere bele, kis madár, ez lesz a te házad, adunk neked kendermagot, friss vizet. Olyan jó dolgod lesz, mintha nyár volna.

A madárka azonban nem értette a hívogató szót. Rémulten kerengett ide-oda a szobában. Olykor nekirepült az ablaknak és nagyot dobbantott rajta. Mindenképpen ki akart menni, vissza a tél rideg-hideg, havas világába. Végre megfogták és betették a kalitkába. Hogy vergődött a kis bolondos cinege! Mindenképpen ki akart szabadulni. Aztán, mikor látta, hogy a leányok elvonultak a szoba túlsó sarkába, megállott. A melle pihegett. Nagy ijedelemben volt szegény. Hanem azután, mikor észrevette, hogy nem bántja senki, leugrott a kendermagos vályúhoz, és evett-evett szegényke és ivott rá nagyokat.

Néhány nap múlva megszélidült. Nem verte többé a szárnyaival a kalitka drótjait. Jólesett neki a meleg szoba, meg a jó étel-ital. Egyszer mi nem jutott eszébe: felült a legfelső ülőkére, és nótára gyűjtött.

A lányok örvendezve állották körül.
- Dalolj, dalolj, aranyos cinege!

És a madár dalolt, dalolt félig lehunyt szemmel, boldogan. Vajon miről dalolt? Talán a tavaszról? Talán a napsugárról? Talán az ibolyáról? Talán egy másik kis cinegéről, aki azóta megfagyott?

Az egész telet ott töltötte a kis madár. Jó kedve volt. Meg is hízott. A tolla élénkebb színben ragyogott, mint mikor odakerült.

Aztán jött a tavasz. A mezőn kizöldült a fű. Meleg napsugár szállott az égből. Az almafa virágozott s künn csicseregtek a fecskék. A cinege kidugta a fejét a drótokon és szomorúan nézett ki az ablak üvegén át a szabadba. Nem dalolt többé. Csak ült elgondolkozva, szótlanul.

- Most már eresszük el - szólott Juliska -, látom, hogy kikíváncozik.

- Jaj, ne eresszük el - felelt Mariska -, ki énekel akkor nekem?

- Ejnye, te szívtelen - szólt Juliska -, hát te csak arra gondolsz, hogy énekeljen neked, nem látod, hogy ő, szegény milyen szomorú. Ez nem sárgafekete kanári, nem rabnak született madár, ez a szabadság madara, börtön neki a kalitka. Meghalna bánatában, ha zárva hagynánk.

- Hát jó - szólt Mariska -, eresszük szabadon.

De mikor a kis cinege kiröppent és eltűnt a fák lombjai között, Mariska mégis sírva fakadt. És hát Juliska is törülgette a szemét.

- Isten áldjon, kis madár - mondogatták, a kendővel integetve.

- Isten áldjon - mondta Mariska -, sohase halom többé a te szép éneklésedet.

Másnap, ahogy ott ültek a szobában, az ablakon át beszálló napfényben, egyszer csak egy ismerős madárdal hangzik az ablakon át.

Ott volt a kis cinege. Ült a barackfán. Énekel Mariskának meg Juliskának.

“a koldus magyar irodalom, létezésünk lényege”

- AVAGY HUSZONHAT MAGYAR KÖLTŐ VALLOMÁSA A KORSZELLEMRŐL

Bozók Ferencsel a Szervátiusz Jenő-díj átadási ünnepségén ismerkedtem meg Budapesten 2013 novemberében. Dr. Lisztóczy Lászlót laudálva szenvedélyes, sokszor lírai áttűnésekkel gazdag, lényegre törő szónokként mutatta be egykori tanárát, mentort. És most kezembe került a könyv, egyik legújabb kötete, a *Kortársalgó*, amely a Hét Krajcár Kiadó gondozásában jelent meg.

Izgatottan nyitottam fel a váratlan, kései karácsonyi ajándékként érkezett kötetet, szándékosan előbb az Előszót olvasva el, mielőtt a tartalomjegyzékbe belepillantottam volna. Legelsősőr Bertha Bulcsut idézi, aki az idő múlásával feledésbe merülő pillanatok, az arcot, a jellegzetes mozdulatokat sajnálja, amelyek elkopnak, ha nem az adott időben rögzítjük őket – ezzel hangsúlyozván a személyes interjúk kultúrtörténeti fontosságát. Bozók Ferenc erre a figyelmeztetésre bukkant Görömbei András interjúkötetében is. S talán - de biztosan nemcsak! - ezért kezdte faggatni költőtársait, akikben “egyetlen szempont közös: szeretem őket”, írja.

De bevallása szerint egy másik megfontolás is vezette Bozók Ferencet akkor, amikor interjúalanyaival leült beszélgetni: “Elsősorban a “szekértáborok” közötti “átjárhatatlan” átjárhatóság érdekében választottam éppen őket... Örülök, hogy ebben a könyvben “szekértáborok” fölötti kézfogásra tudtam szólítani egymástól nagyon különböző alkotói csoportokhoz tartozó, vagy független, autonóm költőket.”

Az első beszélgetőtárs Agócs Sándor költő (akinek nagylelkű ajándékként jutottam a kötethez), a lakiteleki Antológia Kiadó és Nyomda Kft. ügyvezető igazgatója és felelős szerkesztője. Verseivel, majd édesanyja könyveivel megismerkedve, nem csodálkozom azon a fojtott keserűségen, amely mondatain átizzik. Agócs nem a tündéri gyermekkor elvesztéséért búsong, mint annyi felnőtt, mert az ő a gyermekkorából a “lóporfüst” szagára, a hidegre és a rettegésre emlékszik. *“A rendszer kiszolgálói... naponta megkeserítették az életünket, de túrnünk kellett, ha élni akartunk, miközben utánunk nyúltak bármikor... Meggátolt továbbtanulási lehetőséggel, elhallgatással, félreállításal, megbélyegzéssel... Korán megtanultuk, hogy látszólagos szabadságunkért, megmaradásunkért keményen meg kell küzdenünk minden egyes nap - még most is... megalkuvás nélkül élni már önmagában is szinte hősies tett...”*

Agócs jelen időben beszél - s bár szeretettel idézi meg kedves jánoshalmi tanító nénijét, barátait, Cseh Tamást, a Forrást, nem hallgatja el a költők körül észrevehetően kialakult levegőritkulást. Miközben költővé érett, megtanulta, hogy csak olyanokhoz érdemes kötődni, “akiknél a magánemberi tartás erős kisugárzása a költészetükben, az írásaikban is megmutatkozott. Akik megerősítettek, hogy ez a nehezebb út, de messzebbre visz...” Agócs Sándort az Antológiáig vitte, ahonnan továbbra is azt látja, hogy *“1987 történelmi fordulópontra volt, de nagyon félresikerült rendszerváltás.”* Fáj neki is az igénytelenség, amit sem költőként, sem kiadóként nem tud és nem is akar elfogadni, meglepő módon Márton Áron példáját említve, akinek *“mint követendő példa nehezedik rám minden áldott nap püspöki jelmondata: “Non recuso laborem” - nem futamodom meg a munkától...”*

Benke László is a munka megszállottjaként veszi számba az élet ajándékait, nagy író-költő mestereit, de nem hallgatja el csalódását, hogy *“Huszonhárom év telt el azóta, hogy azon a június 16-án a Hősök terén elénekeltük a Himnusz és a Szózatot, ...s a kizökkent időt újra helyretolta “az alacsony tömeg”. Ezredvégi játékok című versemben kérdeztem:”... Mit ér az úrja elosztott hatalom/ és szabadság annak, akinek jut/ belőle egy-egy Uram-segély? (...) S ha megint csak nyúzzák, mit ér a felséges nép?”* És a vers után a kegyetlen megfogalmazás: *“Azt hiszem, hogy ezt a legutóbbi 23 évet szándékosan hagyták így-úgy eltelni! Aki rabolhat és árthat, az rabol és árt a magyarnak.”* Ezt a vádat csak az nem érti meg, aki nem akarja - mert még mátyás királyi álruhás látogatásokra sem lenne szükség ahhoz, hogy nyakon csípjék a népet, a nemzet vérért pusztító piócákat otthon is, külföldön is!

Bozók Ferenc interjúkérdései átfogóak, a gyermekkortól az alkotó pályák alakulására ható példaképeken át vallási, irodalmi területet is érintenek, így a beszélgetőtársak mindent el tudnak mondani magukról, a korról, amit fontosnak tartanak. A jól irányított beszélgetés Bíró Józsefből előhívja annak a pillanatnak az emlékét is, amikor gyermekkorában magányos Bartók-muzsikát hallgatva rádöbbsent, hogy köze van a művészetekhez, vallhat nemcsak nagy költőbarátairól, hanem Budapesttel való viszonyáról is.

A Czigány Györggyel folytatott interjú vezérvonalának a szeretetet tekinthetjük, hiszen nemcsak Isten szeretete, hanem a család, a barátok iránti érzelmei, művészetét meghatározó lelkiállapota minduntalan visszacsengenek válaszaiban. “A sze-

viSSZacsengenek válaszaiban. Nemcsak azt mondja ki, hogy *“A szeretet ok nélkül való”* (59. o.), hanem szerinte *“A szeretet képessége az emberi létezés megmagyarázhatatlan ajándéka, mely teremtmény voltunkat méltóvá teszi a teremtés egészéhez... Az emberi tudat szelíd diadala...”* (67.) Tarbay Ede ezt így fogalmazza meg: *“... a szeretet nem egyéb, mint feltétel nélküli kapcsolat.”* A 21. század elejéről pedig frappánsan így nyilatkozik: *“a jók gyengék és a rosszak erősek.”* (256. o.) Rapai Ágnes számára is a legfontosabb *“A szeretet”, amely “kíváncsiság... odafigyelés, érdeklődés.”* (209. o.)

Csokonai Attila azt panasolja el, hogy *“Megszűnőben a minőségi kontroll az irodalom fölött.”* (80. o.) Dobozi Eszter viszont a közönyt, a mai egyoldalú, megkülönböztető kultúrpolitikát rója fel, mert úgy látja, hogy ma azok az irodalmárok kapnak zöld utat Magyarországon, akik *“szándékosan rontott nyelven beszélnek... Könyveik évekig ott vannak a polcokon, akár kelendők, akár nem... Mivel magyarázható, hogy költők, írók, irodalmárok egy jelentős része nemhogy honoráriumot nem kap a munkájáért, de még magának kell finanszíroznia is a nyomdaköltséget...”*, mondja. Payer Imre elítéli a *“klánszerű közösségek kicsinyes és embertelen érdekharca”*-t, bár a rendszerváltás utáni Magyarországot szellemileg jobbnak látja, mint az előzőt. Falusi Márton szinte programszerűen fogalmazza meg, hogy a mai kulturális élmények nélküli világba *“Saját magunknak kellene mintákat kialakítani magunk körül...”* (105. o.), Vörös István szerint pedig *“az irodalomnak... irodalmon kívüli kihívásokkal kell szembenéznie és megbirkóznia.”* Serfőző Simon sem nyugszik bele a harmadik világ süllyesztőinek fenyegetéseibe. *“Biztos vagyok benne, hogy ha hagynák, ha ereje fogytán is, ez a nép képes lenne”* a felemelkedésre, mondja. *“... számunkra akkor sincs más lehetőség, mint összeszedni magunkat. Megtépázott az idő, de gyökerestől árokba dönteni nem tudott.”* (228. o.) Prágai Tamás a 21. században remekül érzi magát, mert - mint hangsúlyozza, *“Azt hiszem, megkaptuk a lehetőséget, hogy előre és vissza tekintsünk... Új úton kell elindulni, vagy valami egészen régihez kell ismét visszatérni... nekünk kell építenünk. Ahogy egy versben megfogalmaztam: “Építeni kell, amikor/ már nincs mit veszíteni.”* (196. o.) Rózsássy Barbara is arra figyelmeztet, hogy *“ideje visszafordulni”* a nullaponttól, mert szükség van az eredeti, saját költői hangokra, a *“suttogással telt szobák”* meg-hittségére, az összetartozásra.

Fecske Csaba, Finy Petra munkásságának zöme a mesék, az igényes gyermekirodalom körét gazdagítja mintegy válaszul arra, amit Tóth Krisztina megfogalmaz: *“... az irodalomtankönyvek többsége nem igazán segít olvasásra nevelni... Túl sok az életrajz és a száraz adat”* mondja. Tanári-szerzői (tegyük hozzá: szülői) segítséggel és értékes irodalommal a gyermekek megtanulnak olvasni, felfedezik és élvezik a művészi értékeket. *“... hiszem és vallom, hogy a gyerekeknek mindenképp a legszebbet és legjobbat, egyszóval a legszínvonalasabbat kell adni, ha jó utókort szeretnénk magunk mögött tudni”* Pintér Lajos meggyőződése szerint is. (188. o.)

Zalán Tibor - az alfabetikus sorrendet követve -, a könyv utolsó interjúalánya talán a legelkeseredettebb hangon foglalja össze a korra nehezedő gondokat, az értelmiség derékhadának 21. századi lelkiállapotát. Bozók Ferenc kérdésére, *“Hogyan érzi magát Zalán Tibor a 21. században?”* a következőképpen válaszol: *“Fáradt, kimerült és csalódott vagyok... A műveim ma kisebb eséllyel jutnak el az olvasókhoz, mint régen. A rendszernek nem tetsző irodalmat régebben üldözték, cenzúrázták - de legalább foglalkoztak vele. Ma semmibe veszik a szép irodalmat, olyan a terjesztőknek, mintha nem is lenne. Ha van, akkor csak púp a hátukon... az irodalomban is végbement, sajnos, jobb szót nem találok rá, a **celebesezés**, ami erősen összefügg azzal, hogy az író hol, melyik politikai porondon járja el a maga vitustáncát...”*

A könyv végszava, végső kicsengése mégsem az értékek feladása, sokkal inkább azok féltése. Ebből a féltésből fakad a sok elégedetlenség, amely ha nem is azt akarja mondani, hogy *“a régi jobb volt,”* de figyelmeztet: nincsen minden jól úgy, ahogy van! Nem tehetünk mást, mint Serfőző Simonnal ismételjünk: *“... számunkra akkor sincs más lehetőség, mint összeszedni magunkat. Megtépázott az idő, de gyökerestől árokba dönteni nem tudott... Ha segíteni akarunk magunkon, nem adhatjuk fel.”*

SERFŐZŐ SIMON:

CSAK AMI MÉRTÉK

Hadd élvezze csak előnyét, legyen, teljen benne kedve, sikerét mind a középszer, a silányság hadd élvezze.

Az számít ügyis, mi örök, pártjára is annak állok. Csak ami mérték, az adhat az embernek méltóságot.

BOZÓK FERENC

KAGYLÓ

Fülkagylóra tapasztott
fodros tengeri kagyló
zsongító morájában
próbáltam lefűlelni
tengermélybe bukásod,
foglaltat jelölő, halk
távolodásod.

SÍRVERS

A térbe halt mohás kövekre,
a tébolyult patakvizekre,
sikító hegyek, nyögő fák
panaszdalára nem figyeltem.

A puszta földre rajzolódtam,
repedt talajra ráncosodtam.
A vérehullató füvek közt
talajmagányban elpihentem.

VÉRCSEPPEK

Vérfakadás a beszédünk,
sebhely a csend uradalmán,
vércsepegés az alázat
állati, szűz birodalmán.

Fegyver a nyelv, mit az önzés
fürge kovácsai vernek.
Dárda az emberi közlés,
tört köszörülnek a nyelvek.

NAPHIMNUSZ

Az éj ölén is hinni Őt
és nem remegni, hol van,
a csillagok bevert szögek
a végtelen plafonban.

De űzi már a Napkorong,
hasadnak éji vásznak,
csörögve hull a sok szöge
lidérces éji láznak.

Ma tarka gyík leszek talán
ki sziklaoldalon van,
ma Napba nézni untalan,
ma hinni Ehnatonban

IANCU LAURA

TAVASZODIK

Tavaszdik, fehér széllel,
Felrepedt földeken az éj,
Kitakar, csókol, átölel.
Hasított dombok közt vonat,
Mintha számár botorkálna,
Minden pincénél elmulat.

Én nem tudom, ember vagyok,
cseresznyemag vagy háború –
Kiégett szemű angyalok?!
Köröttem alvó rongybabák,
Halottaim közt olvasó –
Rászáradt nagyböjti imák.
Cserepek törnek, fák, csontok,
Gyalogolnak az emberek.
Két állomás közt a gyolcsok,
Fehérbe fonják lelkemet.

MISE

Azután fejedre kötötted a kendőt,
és többé nem mosolyogtál.
Születésnapom volt,
kukoricát pattogtattál,
és éjjelig vártunk Jézusra.
Álomba forgatott a szomorú Hold,
másnap azt mondtad:
a havat ő hozta,
s én nem mertem játszani,
ha hozzá értem, elolvadt.

Eltűnt Jézuska! kiáltottam,
menekültem öledbe,
mint riadt vad.
Őnt öntöttél.

Meg lehetek igézve! – mondtad,
és szaladtál vissza a misére.

Iancu Laura (1978) csángó születésű költő, a Moldvai Magyarország című lap szerkesztője

„... a valóságnak csak egy kicsi részletét ragadom meg... A valóság abszurditását a nyelvben, versben is igyekszem kifejezni, közvetíteni... Mindent megteszek azért, hogy a tudatban, a gondolatban, az érzésben megjelenő absztrakciót a nyelv, a vers ne szegényítse, módosítsa, hanem „csak” közvetítse. Tény, hogy nem a hétköznapi nyelven írok, ezért lehet álom-szerű...”

Kortársalgó. 133. o.

MARCZINKA CSABA

ÖREG BÉKA ÓSSZEL

L. S zilvinek

Lapulok a mocsárban, mint egy letett élő tányérakna. Fújtok fáradtan, néha még kuruttyolni is próbálok, lányokat és társakat keresgélve... Közben virgonc gyíkcokkák ugrálnak itt, körülöttem, zavarván a nyugalمامat!

Lilásbarna bőrömön csak nőnek varras keléseim, ciános lötty szivárog belőlük váladékként, ha épp izzadok - szivárgok, mint valami rossz méregtartály!

A mocsár a „hazám” állítólag vagy mi... Megszoktam, már alig látok ki belőle - főleg így, őszi esők után, mikor tocsog a piszkos esővíztől a zombék!... Csak félig látszom ki a szürkén langyos, békanyálasan zavaros, meghitten poshadó, büzlően kotús kanálisból. (Még vartyogásom is alig hallatszik ki.) S természetesen: nem fogok egyszerre kint is, bent is szunyogot vagy épp legyet - ha fogok még egyáltalában valamit!... (Lassan már csak saját zsiromból élek.) Aszott béka várhat-é fényt vagy tavaszt még? Vagy marad a totyogás sötét posványban? Hajdan reméltem: tovaugrálok innét egyszer!... Ma már tudom: végképp bent rekedtem.

„Az eredeti, tiszta hitemet is keresem, azt is ellopott-nak érzem. Valami vágyat akar kifejezni (*Ki lopta el az ortho-doxámat? c versre utal, szerk.*), amely vissza szeretne találni valami igazhoz, igaz hithez, valami stabil alaphoz.” *Kortársalgó, 151. o.*

the coffee mill
COURTYARD CAFE

50 éves!
Minden nap
nyitva!

*A legfinomabb bécsiszelet,
gulyásleves, borjúpaprikás!
99 Yorkville Ave., Toronto, ON
416 920 2108
Élőzene péntek, szombat és
vasárnap este!*

VÉGHELYI BALÁZS

ÉRTÜNK SZÓL A HARANG

Ó
istenem
világszülő
rólad szólok
minden délben
templomtornyok
tetejében s hozzád
szól e könyörgésem
ne kongjak már vést
helyette inkább örömet
adjál az alkotómnak észt
ami nem győzheti le a szívet
ne süllyedjen el számára a jövő
s legyen célja amiért szólhat érted
Ó

„Babits azt mondta, a líra haldoklik. Szerencsére nem volt igaza. Persze az is igaz, hogy már nem megy eseményszámba, ha megjelenik egy verseskötet, még akkor sem, ha egy élő klasszikus új kötete jelenik meg... Én a kortárs szerző személyes jelenlétét is fontosnak tartom...” *Kortársalgó, 278. o.*

Fotó: Kralovánszky Balázs: Jégvihar Torontóban, 2013.

**A KALEIDOSZKÓP HAGYOMÁNY-
ÖRZŐ KLUB**
magyar tehetségek jelentkezését
várja: 416 491 4631

NOVÁK VALENTIN¹

VIDD ÁT!

Nagy László iszkázi kertjének hangulatában

Szólni kell, muszáj egymáshoz kiáltni,
parolás kezét rossz nyelvvel kiválni –
tündéríti nekünk e globál homály...
Nem visz át senki,
nem visz át,
senki sem visz át.

Itt már mindahány csodafiúszarvas
hiúzarcú, hírnévgodalmas,
de mindent csömörlő, vízzel kiöntő...
Nem visz át senki,
nem visz át,
senki sem visz át.

Délibáb lelkünk rezgeti a kétely.
A földszinttől csak centikre is lép el –
veszett akaratok rángatnak vissza.
Nem visz át senki,
nem visz át,
senki sem visz át.

Rád nehezednek csillagországek.
Áru s árulás – feljelentett bárdok –,
nyitott aktánkban elkent jellemhibák.
Nem visz át senki,
nem visz át,
senki sem visz át.

E kertben felnőni, hazát találni,
hangyavár fokán fakarddal kiállni;
saját magad élni: a legfőbb hőstett...
Önmagad vidd át,
s szívós nemtőket!

Ha az idő, mint rozszant torony, ledül,
harangzó lelked tudja majd legbelül,
honnán, hová sietsz, s ehhez mit szabad.
Önmagad vidd át,
súlyom tenmagad!

És szállj le ide, hasadt selyemingben,
lemerült léted élni sebesítsen,
fészket inaidból kerekíts nekünk!
Önmagad vidd át,
illó tenmagad...
...velünk...

ZALÁN TIBOR

BOCSÁNAT-VERS

Üvegrózsa csöndjében *hajnal*
Kibontott hajjal áll ott
a homály ágai meztelen
vállához érnek
Valaki *angyal* vagy kísértet
száll a fénynek
és ő lehajtott fejjel várja
hogy szótlán kezét az arcán
elaltassa
Részeg balta nyúl ki
a derengésből - izzó fehérbe
áttakarja
Pedig a másik érte járja
elvadult útjait hogy magányát
kitalálja
S míg bent összedől minden
fent száll a fénynek az
angyal vagy *kísértet*
és zokog mert nehéz a repülés
mely könnyűvé és sóssá
teszi a létet

¹Bozók Ferenc: *Kortársalgó. Beszélgetések 21. századi magyar költőkkel. Hétkrajcár Kiadó, Budapest, 2013*

KÓKA ROZÁLIA

MÁTYÁS KIRÁLY OKOS FELESÉGE

Mátyás királynak igen okos felesége volt. Okosabb volt, mint maga a király. Volt az asszonynak egy igen rossz szokása. Mikor az ura törvénykezett, mindig ott kotnyeleskedett, s sokszor beleszólt a király dolgába. Haragudott Mátyás ezért a feleségére. Egyszer úgy kifogyott a béketűrésből, hogy azt mondta:

- Na, szívem szép szerelme, ha te még egyszer beleszólsz az én dolgomba, akkor neked fel is út, le is út. Visszaviszlek anyádhoz!

Megszéppent a királyné s egy jó darabig meg is állta, hogy ne akarjon igazságot tenni Mátyás király helyett, de mi történt?

Egy nap Mátyás király nem volt otthon. Két koldusforma ember jött, hogy a király tegyen köztük igazságot. A királyné azt mondta:

- Az uram nincs itthon. Én nem tehetek igazságot, menjenek Isten hírével!

A két koldus hímetl-hámolt, hogy ők messziről jöttek, nagy a bajuk, hát most mi lesz? Addig-addig, hogy a királyné megkérdezte, milyen dologban is háborgatná a királyt?

- Az úgy vót, hogy nekem van egy lovacskám, a társamnak meg van egy szekere. Az éjszaka megszálltunk az útszélen. Megellett a lovam. Valahogy az árva kiscsikó a szekér alá hengeredett. A társam azt állítja, hogy a csikó az övé, az ő szekere ellette.

Nagyot kacagott a királyné. Elküldte a perlekedőket, hogy jöjjenek vissza később, amikor hazajön a király. Ő meg feltett a tűzre egy fazék krumplit, s megfőzte. Mikor a krumpli kihült, a kötőjébe szedte, fogott egy kapát, s kiment a kertbe, ahol a két ember várakozott. Az asszony úgy tett, mintha krumplit ültetne. Vágott egy lyukat a kapával, beledobott egy krumplit, egyet meg megevett. Nézik az emberek, hogy mit művel a királyné. Megszólalt a szekeres:

- Már megbocsásson nagyságos asszony, tán csak nem főtt krumplit ültet a földbe? Még ilyen ki halott?

- Hát, ha olyan megeshetett, hogy a szekérnek kiscsikója szülessen, az is megeshet, hogy a főtt krumpli kikeljen!

- Látod-e, koma? Az enyém a kiscsikó! - mondta a ló gazdája. A két ember csak nem egyezett meg. Hazajött a király, mennek elébe, hogy tegyen igazat. Mátyás király azt mondta, hogy a csikó a szekeresé.

A királyné bosszankodott, hogy a király ilyen ítéletet hozott. Kitanította a ló gazdáját, hogy kerítsen egy hálót, s húzgálja az ablakuk alatt, mintha

halászna. Ők majd kikönyökölnék a királlyal az ablakon, s megkérdezik, mit csinál? Ő csak felelje azt, hogy halászik. A többit majd eligazítja.

Úgy is lett. Az ember kerített egy nagy hálót, s húzgálta a porban. A királyné kikönyökölt az ablakon, s felkiáltott:

- Na, nézzen oda felség! Mit csinál ott az az ember?

A király is kinézett az ablakon, s leszólt:

- Ugyan bizony, miért húzgálja kend azt a hálót a porban?

- Nem egyébért - válaszolta az ember -, csak halászok.

- Nahát! Ki hallott még ilyent, hogy valaki a porban halat akarjon fogni? - morfondírozott a király.

- Miért ne? Hát olyant ki hallott, hogy egy szekér csikót fialjon? - csattant fel a királyné.

A király mindjárt tudta, honnan fúj a szél. Nagy méregbe gurult.

- Nem megmondtam feleség, hogy ne szólj bele az én dolgomba? Most azonnal szedd a sátorfádat, s eredj haza anyádhoz! Ami neked a palotában a legkedvesebb, elviheted, de többé itt nem maradhatsz!

- Elmegeyek, ha már felséged annyira nem szenvedhet, csak még egy vacsorát költsünk el együtt - könyörgött a királyné.

A király beleegyezett. Na, csak ez kellett a királynénak! Álomport kevert a király borába. A király úgy elaludt, hogy azt se tudta, él-e vagy hal-e?

A királyné befogatott egy hintót, s az alvó királyt lepedőstől, dunyhástól beletetette. A király még akkor se ébredt fel, amikor odaértek a kicsi házacskához, ahol a királyné anyja lakott. A két asszony lefektette a tisztaszobába. A királyné mellébújt, aludtak reggelig. Reggel felébredt a király.

- Hol vagyok? Hol vagyok? - kérdezte álmosan.

- Itt vagyunk édesanyámnál, szívem szép szerelme - mondta a királyné. - Azt mondtad, hogy takarodjam el a palotából. Csak azt hoztam magammal, ami nekem a legkedvesebb. Nekem a világon nincs náladnál kedvesebb, ezért téged hoztalak magammal.

- Hát a kocsis hol van? - kérdezte megenyhülve Mátyás király.

- Kinn van az istállóban - mondta a királyné.

- Fogass be feleség, s menjünk haza! Látom, nincs náladnál igazabb emberem a világon. Még azt se bánom, ha néha-néha te viseled a kalapot - nevetett a király, s megcsókolta okos feleségét.

Hazatértek, s boldogan éltek, míg meg nem haltak.

The Hamilton Academy of
 Performing Arts
 presents
Music and Dance
 with
Máté Szigeti
 and
 the Students of
**Hamilton Academy
 of Performing Arts
 &
 Hamilton City Ballet**

**108 Park Street West
 Dundas, ON., L9H 1X4**

Call for information:
905-574-2457 or 289-938-2457

Music and Dance

with **Máté Szigeti** and the Students of
Hamilton Academy of Performing Arts
 &
Hamilton City Ballet

**Two ways to purchase tickets
 and subscriptions:**

[Mail] *Return this form to **Máté Szigeti***

Hamilton Academy of Performing Arts
 108 Park Street West
 Dundas, ON., L9H 1X4

Call for information: **905-574-2457 or 289-938-2457**

*Cheques should be made payable to **Máté Szigeti***

[Email] **szigetimate@gmail.com**

Hamilton Academy of Performing Arts is registered as
 a non-profit, charitable organization.

(CBN 85903 8267 RR0001)

Please see the HAPA website for donations:
<http://www.haofpa.com/fundraising.html>

Concert	Quant.	
Sat. October 26, 2013 - 7pm Baroque Programme		X \$ 25 Adult
		X \$ 20 Senior X \$ 10 Student
Sat. December 14, 2013 - 7pm One Night at the Opera		X \$ 25 Adult
		X \$ 20 Senior X \$ 10 Student
Sat. February 8, 2014 - 7pm La Flute Enchantée		X \$ 25 Adult
		X \$ 20 Senior X \$ 10 Student
Sat. March 29, 2014 - 7pm Trio Concert		X \$ 25 Adult
		X \$ 20 Senior X \$ 10 Student
<i>Subscription to the concert series</i>		X \$ 80
<i>Senior</i>		X \$ 70
<i>Student</i>		X \$ 30
<i>Charitable Donation</i>		
Total	\$	

MAGYAR NAPLÓ

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

**Az egyetlen szépirodalmi folyóirat
a DIGITALSTAND-on!**

A Magyar Napló elektronikus formája már a www.digitalstand.hu webáruházban is elérhető!
A digitális folyóirat tartalma teljes egészében megegyezik a hagyományos lapszámokéval.

Digitális lapszám vásárlása: 390 Ft

Digitális előfizetés

12 hónapra: 3960 Ft (12 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

6 hónapra: 1980 Ft (6 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

3 hónapra: 990 Ft (3 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

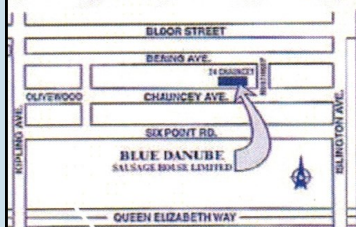
(Az árak az Áfá-t tartalmazzák.)

**Fedezze fel a digitális újságolvasás előnyeit! Ha a Digitalstandot választja, a Magyar Napló
mindig Önnél lesz, ráadásul kedvezőbb áron, mint korábban bármikor!**

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárak
Finom házi sütemények
Magyar áruk bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

A torontói magyar közösség emlékönyve

1938 - 2011

History of Toronto's Hungarian Community

szerkesztette

Dancs Rózsa

Ára: 30:00 CA\$. Hívja: 416 491 4631

nemzeti regiszter

„A PÉNZ NEM MINDEN, DE JÓ HA VAN”

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segítünk Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonságá megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.
Senior Financial Consultant
390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

SOLUTIONS BUILT AROUND YOU™
Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)
Fax: 905-333-3559
e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com
www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDÍJBEFEKETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSÖN
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

Bóbita Gyermeklap

Újra itt a Bóbita! Mami, tudod mi van benne? Vers, játék és sok-sok mese!

Nyelvtörő, rejtvény, színező,

Találós kérdések, fejtörők!

Édesanyám, kérlek nagyon,

Legyen az én gyermeklapom!

Megrendelhető: 416 491 4631

Magyar-Angol Kulturális Folyóirat Hungarian-English Cultural Magazine

KALEJDOSZKÓP ALEIDOSCOPE

„Nincs más haza, csak az anyanyelv...”
(Márai)

16 éve indult el

Észak-Amerika egyetlen kétnyelvű,
kimagasló színvonalat követő kulturális folyóirata

Szervátiusz Jenő-díjjal kitüntetett lap

Az összmagyarság irodalmi, kulturális,
tudományos munkásságára odafigyelő folyóirat

Főszerkesztő: Dancs Rózsa

Felelős kiadó: George Telch Kaleidoszkóp Hagyományörző Klub
email: rozsadancs@yahoo.ca

Tel: 416-491-4631